

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ: Σ.Ε.Υ.Π

ΤΜΗΜΑ: ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: Η ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2010
ΣΤΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΔΗΜΗΤΡΑ ΛΙΑΚΟΥ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΥΡΕΛΗ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΝΙΚΟΛΑΣ

ΕΠ.ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2013

ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.....	5
---	---

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	7
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ -ΑΝΕΡΓΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	9
1.2 ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	10
1.3 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	19
1.3.1 ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	20
1.4 ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ Τ.Ε.Ι.....	23
1.5 ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.....	43
1.6 ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	44

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΑΝΕΡΓΙΑ

2.1. ΑΝΕΡΓΙΑ.....	49
2.2. ΕΙΔΗ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	
2.2.1 ΑΝΕΡΓΙΑ ΤΡΙΒΗΣ.....	50
2.2.2 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ (Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ) ΑΝΕΡΓΙΑ.....	50

2.2.3	ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΑΝΕΡΓΙΑ.....	51
2.2.4	ΚΥΚΛΙΚΗ ΑΝΕΡΓΙΑ.....	51
2.2.5	ΚΑΛΥΜΜΕΝΗ ΑΝΕΡΓΙΑ.....	51
2.3	ΑΙΤΙΕΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ.....	52
2.4	ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	53
2.4.1	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ.....	54
2.5	ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ.....	58
2.5.1	ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	60

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

3.1	ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘΜΩΝ 35 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ.....	64
3.2	ΝΟΜΟΣ ΥΠΑΡΙΘΜΩΝ 1579 ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΥΜΑΤΟΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ.....	67
3.3	ΚΩΔΙΚΑΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ.....	69

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

	ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	75
	ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ.....	76
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	77
	ΣΥΖΗΤΗΣΗ.....	93

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	96
2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	97
3. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΟΥ ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ.....	100

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ-ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Πίνακας 1	Εκπαιδευτικά ιδρύματα, σχολές, τμήματα, παραρτήματα
Πίνακας 2.1	Ποσοστό ανεργίας κατά ομάδες ηλικιών
Πίνακας 2.2	Ποσοστό ανεργίας για το σύνολο του πληθυσμού, για άντρες-γυναίκες και για νέους 15-19 ετών 2000-2011
Πίνακας 2.3	Εργατικό δυναμικό 2009-2011
Πίνακας 2.4	Εργατικό δυναμικό και μεταβολές 2010-2011
Διάγραμμα 1.1	Εκπαιδευτικό σύστημα επί Όθωνα
Διάγραμμα 1.2	Μεταρρύθμιση 1895
Διάγραμμα 1.3	Μεταρρύθμιση 1899
Διάγραμμα 1.4	Μεταρρύθμιση 1913
Διάγραμμα 1.5	Μεταρρύθμιση 1929
Διάγραμμα 1.6	Μεταρρύθμιση 1964
Διάγραμμα 1.7	Μεταρρύθμιση 1976-1977
Διάγραμμα 1.8	Μεταρρύθμιση 1985
Διάγραμμα 1.9	Δομή του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος

Γράφημα 1.1 2007	Αριθμός εγγεγραμμένων σπουδαστών σε 15 διαφορετικά Τ.Ε.Ι το 2007
Γράφημα 1.2 2007	Αριθμός φοιτητών που εγγράφονται στο χειμερινό εξάμηνο του έτους 2007
Γράφημα 1.3	Εξέλιξη ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα και την Ε.Ε το 2004-2010
Γράφημα 4.1.1	Ποσοστό γενικού συνόλου στην έρευνα ανά φύλο
Γράφημα 4.1.2	Ποσοστό συμμετεχόντων στην έρευνα
Γράφημα 4.1.3	Έτος εισαγωγής του γενικού συνόλου στη συμμετοχή της έρευνας
Γράφημα 4.1.4	Απεικόνιση ποσοστού απόφοιτων μαθητών στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση
Γράφημα 4.1.5	Απεικόνιση ποσοστού απόφοιτων όσον αφορά τον τομέα εργασιακής τους απασχόλησης
Γράφημα 4.1.6	Ποσοστιαίο χρονοδιάγραμμα διορισμού αποφοίτων
Γράφημα 4.1.7	Απεικόνιση ποσοστού φορέα απασχόλησης
Γράφημα 4.1.8	Ποσοστιαία απεικόνιση στο εργασιακό καθεστώς απασχόλησης των αποφοίτων
Γράφημα 4.1.9	Απεικόνιση ποσοστού συνάφειας εργασίας
Γράφημα 4.1.10	Ποσοστό ικανοποίησης των αποφοίτων όσον αφορά το επάγγελμα απασχόλησής τους
Γράφημα 4.1.11	Απεικόνιση των εργαζομένων όσον αφορά την οικονομική τους ικανοποίηση
Γράφημα 4.1.12	Ποσοστό οικονομικών αποδοχών αποφοίτων
Γράφημα 4.1.13	Απεικόνιση των αποφοίτων που έχουν κάνει μεταπτυχιακές σπουδές
Γράφημα 4.1.14	Απεικόνιση του τύπου επιλογής μεταπτυχιακού των αποφοίτων
Γράφημα 4.1.15	Ποσοστό αποφοίτων όσων απασχολούνται στον πρωτοβάθμιο εργασιακό τομέα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κύριος στόχος της μελέτης αυτής είναι η καταγραφή της απορροφησιμότητας των πτυχιούχων του τμήματος νοσηλευτικής του ΤΕΙ Πατρών κατά το έτος 2010 στην αγορά εργασίας. . Σκοπός αυτής της καταγραφής είναι να δοθεί μια ποσοστιαία απεικόνιση της απορροφησιμότητας των πτυχιούχων του τμήματος νοσηλευτικής. Αναλυτικότερα παρουσιάζονται βασικά στοιχεία της εξέλιξης της ανεργίας στην Ελλάδα ιδιαίτερα στους νέους δίνοντας τα υπό τη μορφή γραφημάτων και πινάκων, γίνεται μια σύντομη επισκόπηση του εκπαιδευτικού μας συστήματος με έμφαση στο τομέα της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικότερα στα ΑΤΕΙ. Αναφέρονται επίσης, τα επαγγελματικά δικαιώματα του νοσηλευτή, ο επαγγελματικός τίτλος καθώς και ο κώδικας νοσηλευτικής δεοντολογίας. Τέλος αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας όσον αφορά την απορροφησιμότητα των πτυχιούχων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

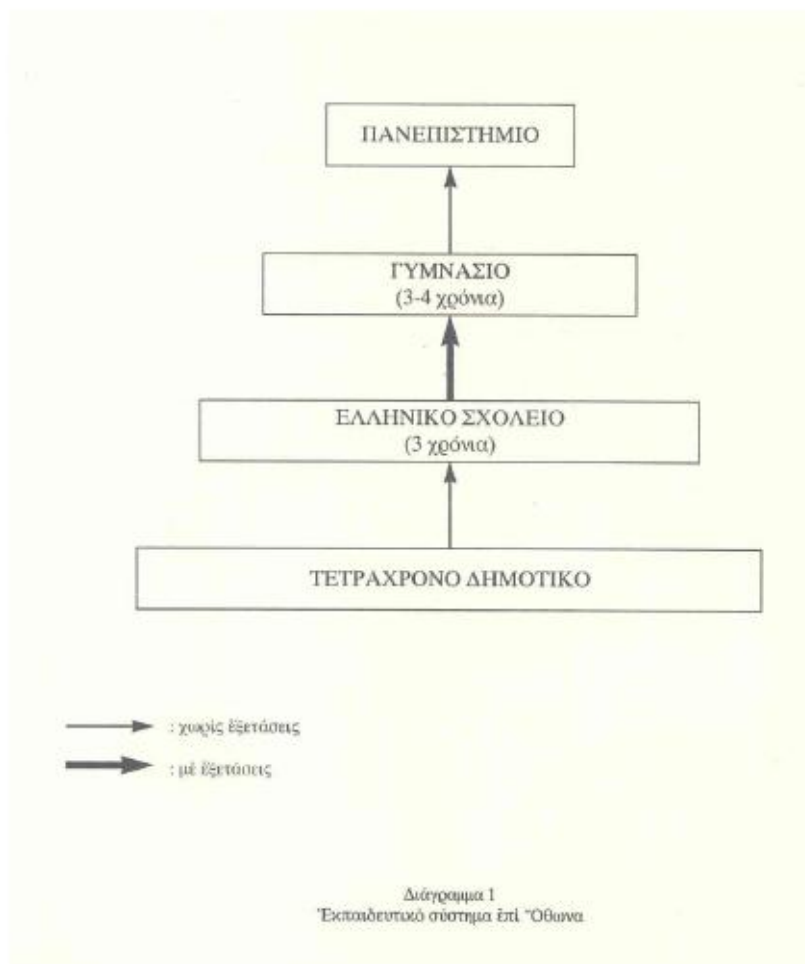
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η **εκπαίδευση** με την ευρεία έννοια περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες που έχουν σκοπό την επίδραση με συγκεκριμένο τρόπο στη σκέψη, στο χαρακτήρα και στη σωματική αγωγή του ατόμου. Από τεχνικής πλευράς, με τη διαδικασία της εκπαίδευσης αποκτώνται συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες, ικανότητες και αξίες. Η εκπαίδευση γίνεται με βάση συγκεκριμένες μεθόδους (θεωρητική διδασκαλία, επίδειξη, ανάθεση εργασιών, πρακτική εξάσκηση, κτλ), σε ένα ειδικά σχεδιασμένο πρόγραμμα, με συγκεκριμένους μαθησιακούς στόχους και είναι οριοθετημένη χρονικά. Η λέξη προέρχεται από το αρχαίο ελληνικό **ρήμα εκπαιδεύω** που σημαίνει ανατρέφω από παιδική ηλικία, μορφώνω, διαπαιδαγωγώ.

1.2 ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

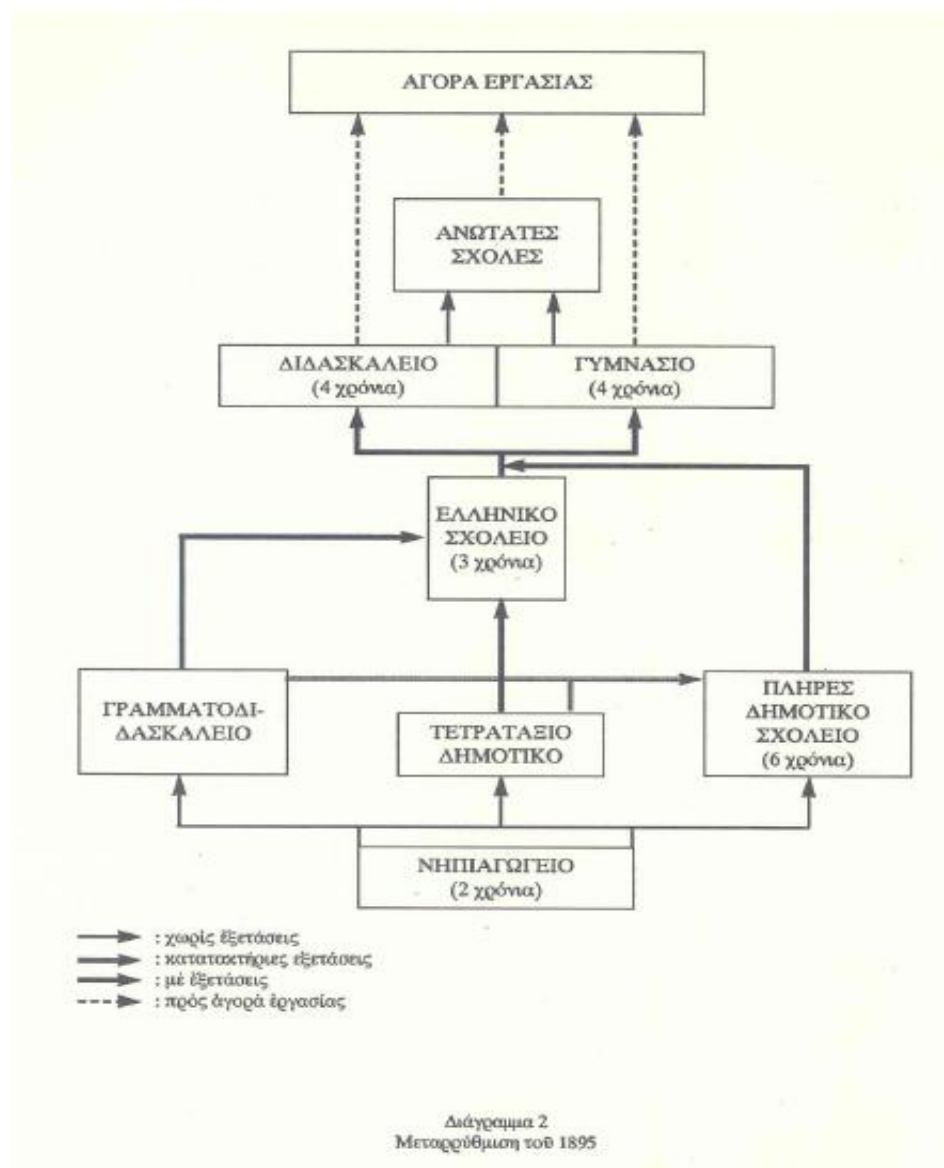
Διάγραμμα 1.1 Εκπαιδευτικό σύστημα επί Όθωνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

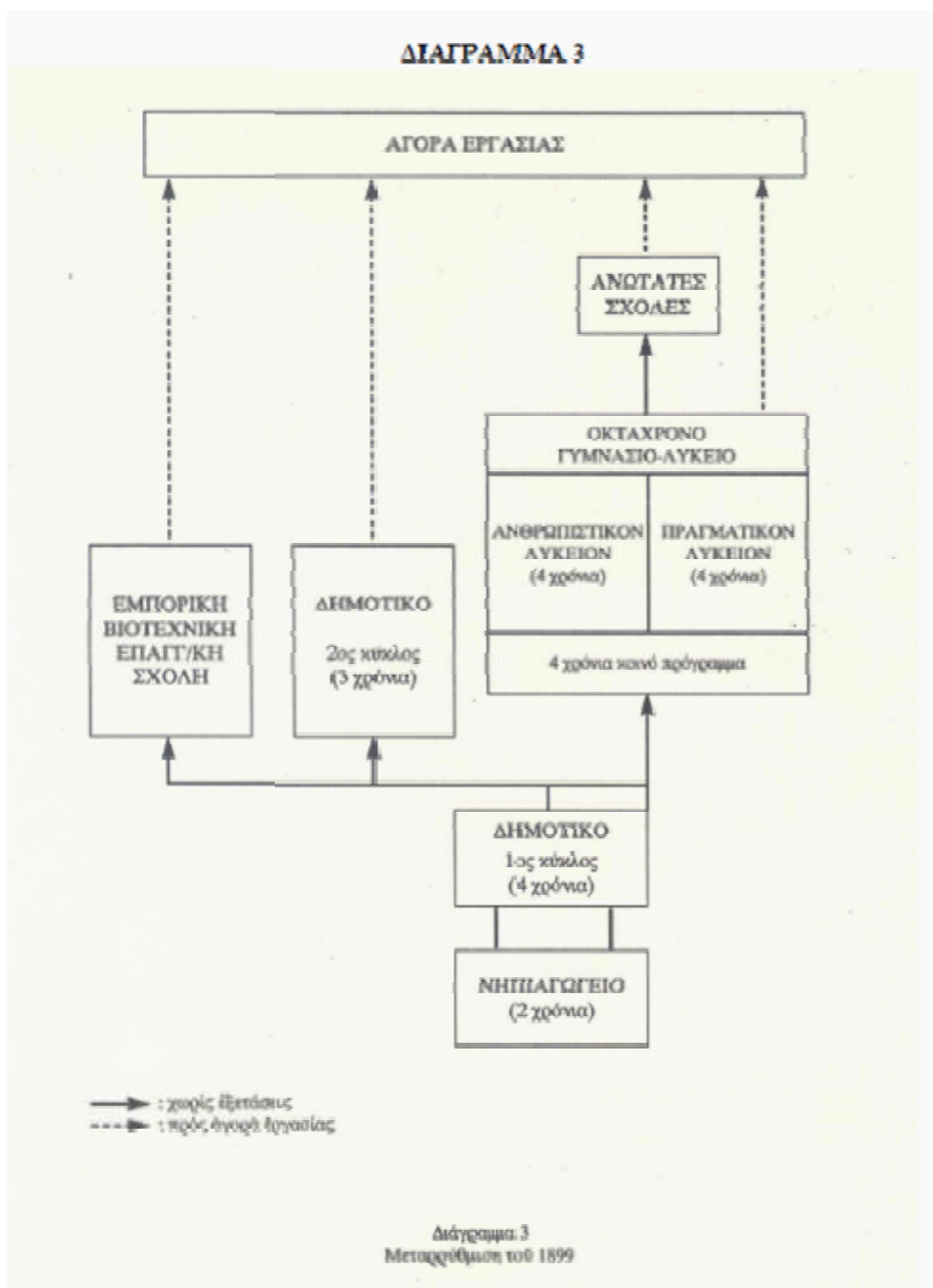

Διάγραμμα 1.2 Μεταρρύθμιση 1895

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

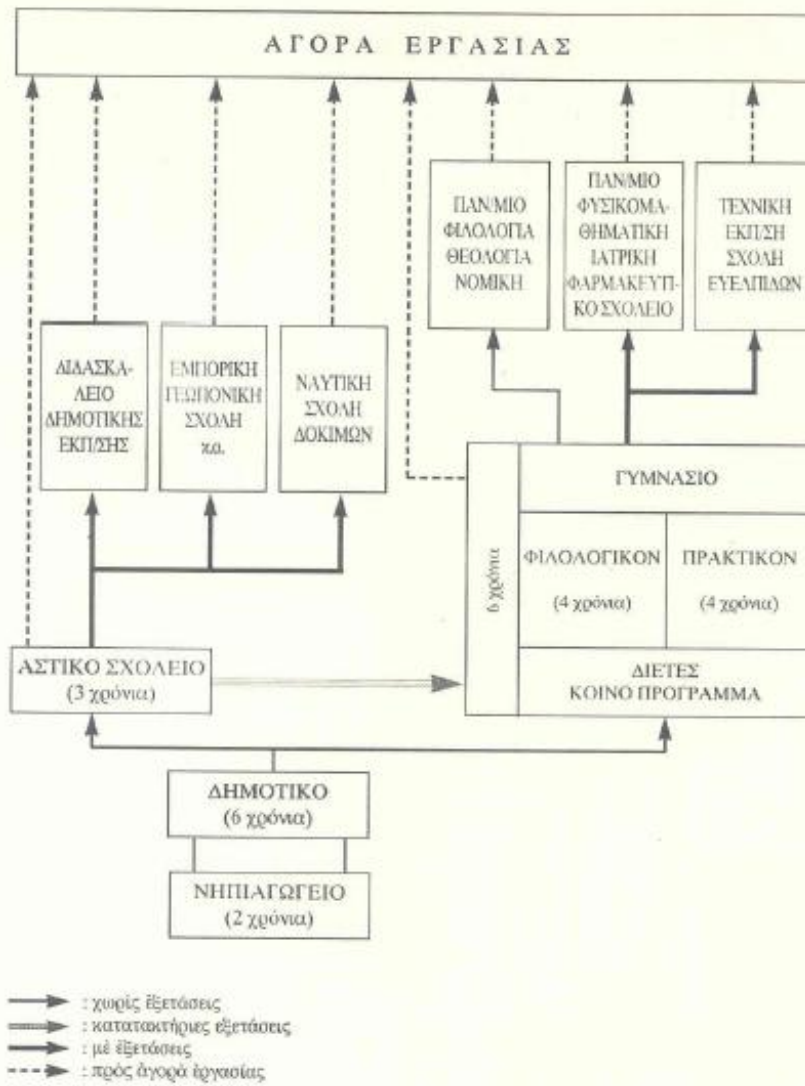

Διάγραμμα 1.3 Μεταρρύθμιση 1899

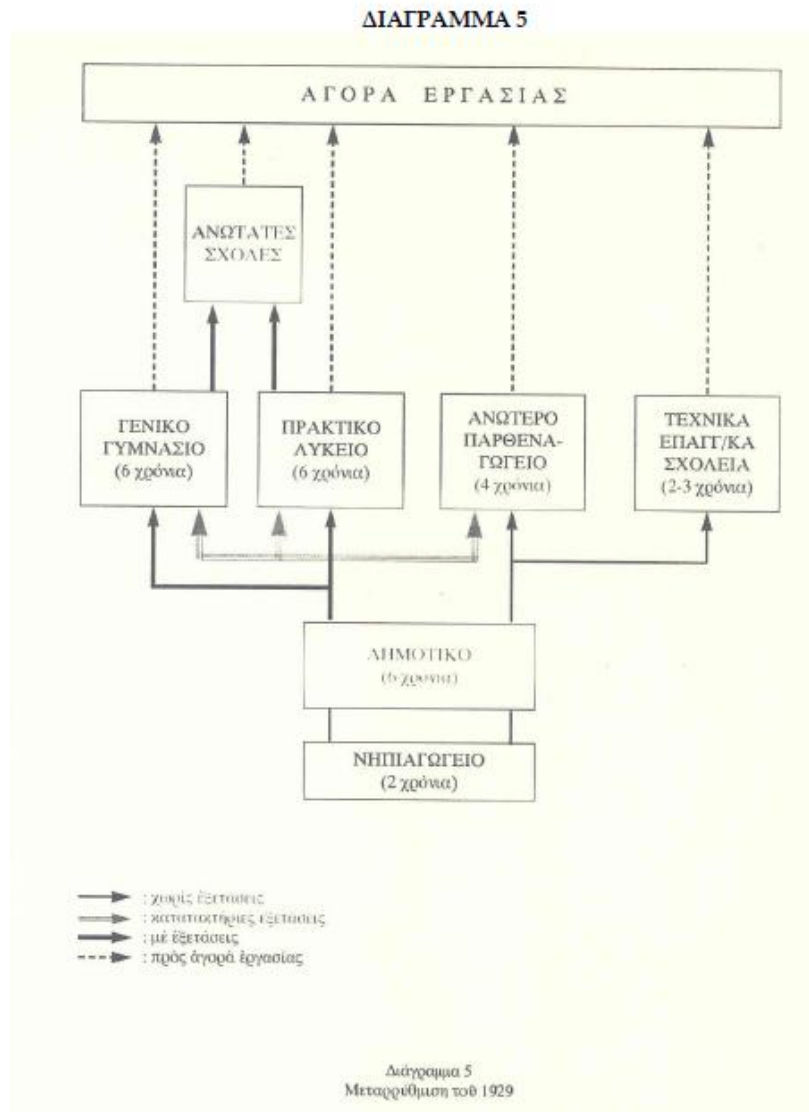
Διάγραμμα 1.4 Μεταρρύθμιση 1913

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

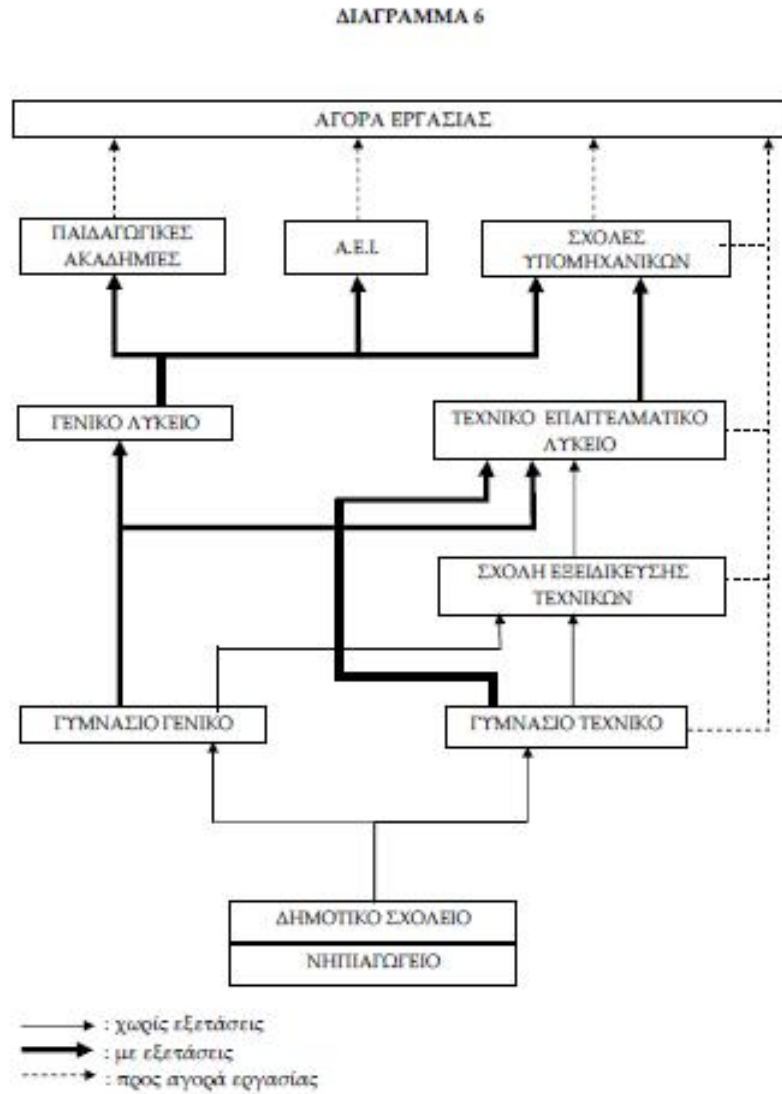

Διάγραμμα 4
Μεταρρύθμιση τοῦ 1913.

Διάγραμμα 1.5 Μεταρρύθμιση 1929

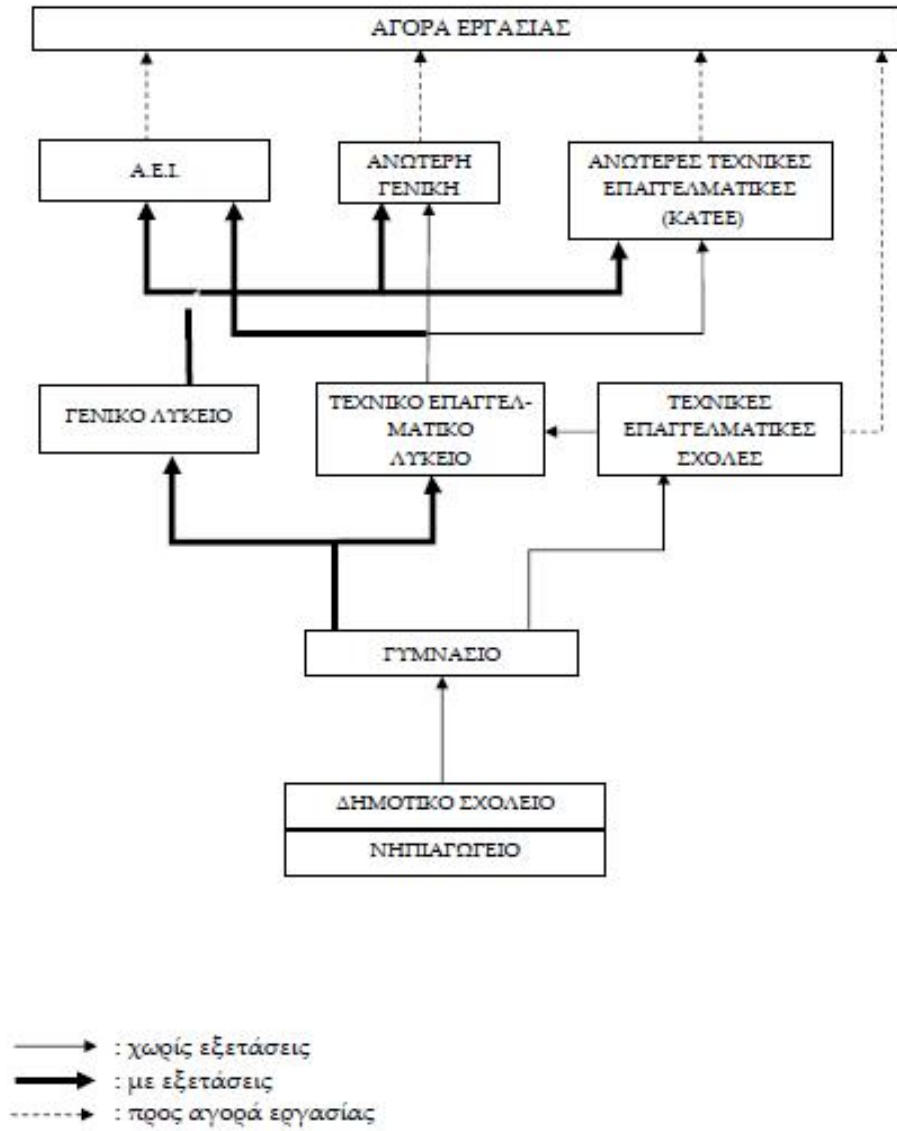
Διάγραμμα 1.6 Μεταρρύθμιση 1964

Διάγραμμα 6
Μεταρρύθμιση του 1964

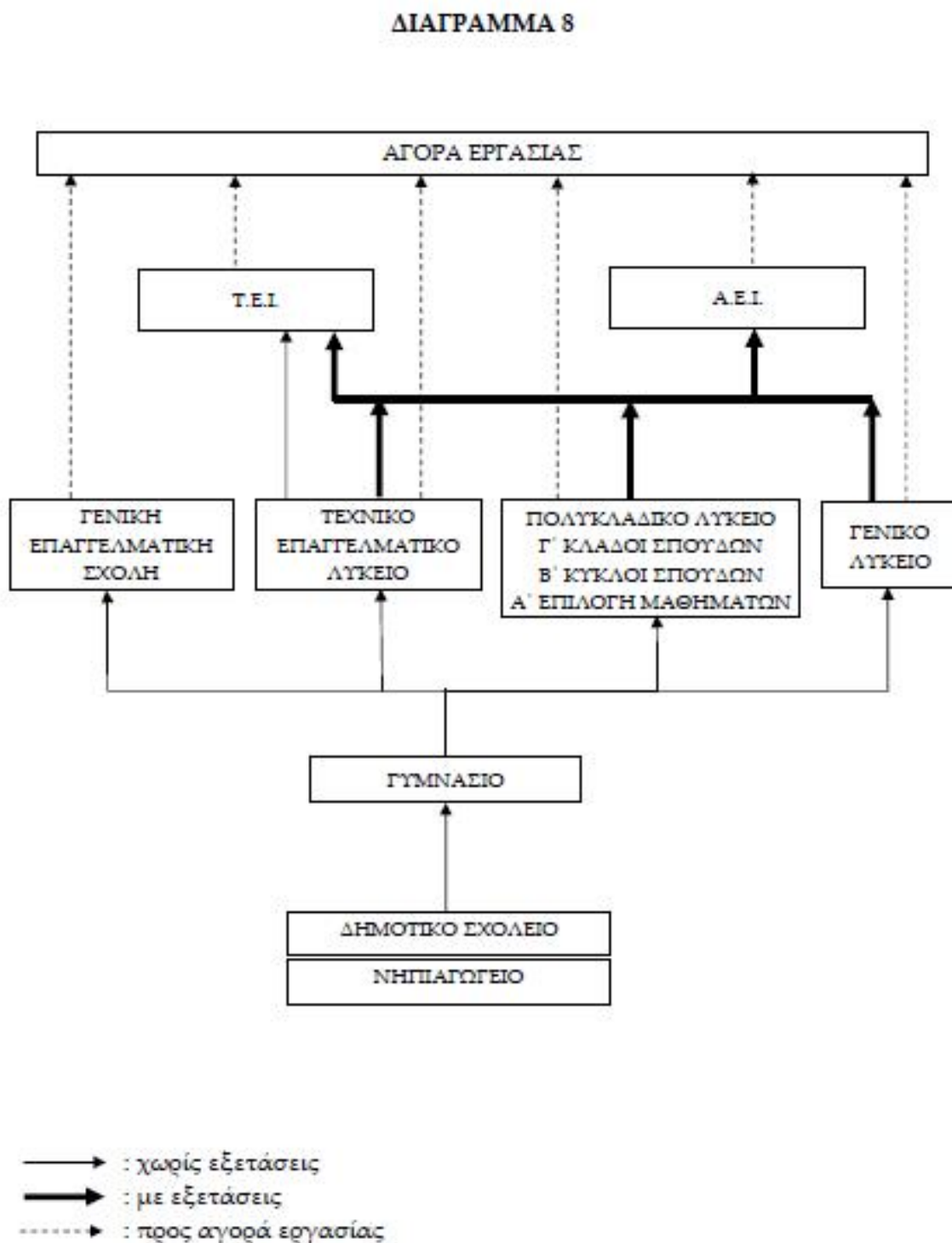
Διάγραμμα 1.7 Μεταρρύθμιση 1976-1977

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7

Διάγραμμα 7
Μεταρρύθμιση του 1976/77

Διάγραμμα 1.8 Μεταρρύθμιση 1985

Διάγραμμα 8
Μεταρρύθμιση του 1985

Μετά την ανεξαρτησία του Ελληνικού κράτους, τα Διατάγματα του 1834, του 1836 και του 1837, που θεσμοθετήθηκαν κατά την Περίοδο του Όθωνα, βάζουν τα θεμέλια του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Με το Ν. ΒΤΜΘ' του 1895 συνεχίζεται ο μονοδιάστατος χαρακτήρας και η μονοδρομική σχολική πορεία. Τα Νομοσχέδια του 1899 δημιουργούν ένα δημοτικό σχολείο για όλη την Ελλάδα με ενιαίο πρόγραμμα μαθημάτων. Στη συνέχεια η ελληνική εκπαίδευση, χαρακτηρίζεται από συνεχείς μεταρρυθμίσεις όπως του 1913 – 1917 και του 1929. Η δικτατορία του Κονδύλη και του Μεταξά ανακόπτει τις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες. Ακολουθεί μια περίοδος ταραγμένων χρόνων της παιδείας κατά την Αντίσταση. Το 1964 η Κυβέρνηση Παπανδρέου κάνει μια μεταρρυθμιστική προσπάθεια, με τη θεσμοθέτηση ενός πολυεπίπεδου δικτύου και στροφή στην τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση. Το αντιμεταρρυθμιστικό έργο θα ολοκληρώσει η Δικτατορία (Μπουζάκης, 1991).

Μετά την Μεταπολίτευση, θα θεσπιστεί μια σειρά νόμων που αποτελούν τη μεταρρύθμιση του 1976. Καθιερώνεται η δημοτική γλώσσα και η 9χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση. Αναβαθμίζεται το επίπεδο της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και καταβάλλονται προσπάθειες για τον προσανατολισμό μεγαλύτερου αριθμού μαθητών προς αυτή. Σημαντικό είναι ότι δίνεται έμφαση στον εκσυγχρονισμό των αναλυτικών προγραμμάτων, τη συγγραφή νέων βιβλίων και την καλύτερη διοίκηση και εποπτεία της εκπαίδευσης. Τέλος, η δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, τέλη του 20^{ου} και αρχές του 21^{ου} αιώνα διαμορφώνεται με βάση τις μεταρρυθμίσεις του 1997 -1998 και τις νομοθετικές ρυθμίσεις της περιόδου 2000-2001 και 2004-2007 (Γκλαβάς, 2010).

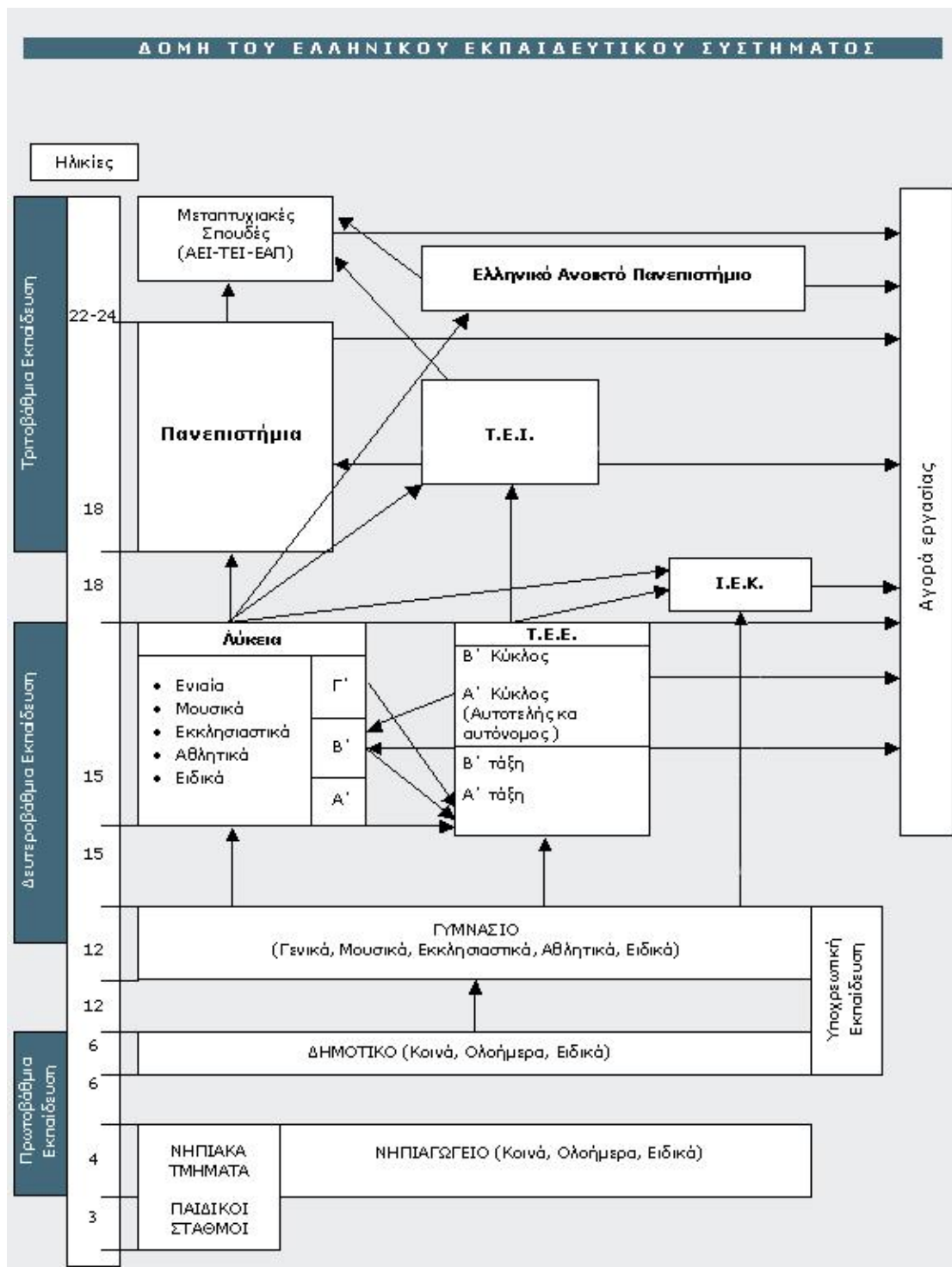
1.3 ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Τα εκπαιδευτικά συστήματα δεν είναι παντού ίδια. Η διαφοροποίηση αυτή αφορά τις δομές, τις λειτουργίες και τους τρόπους χρηματοδότησης. Κάθε εκπαιδευτικό σύστημα έχει διαφορετικό αριθμό ετών υποχρεωτικής φοίτησης και κατάτμησης σε βαθμίδες και κύκλους, περιεχόμενα σπουδών, ωρολόγια προγράμματα, τρόπους διδασκαλίας, μηχανισμούς επιλογής, προαγωγής και πρόσβασης στα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι, οργάνωσης και διοίκησης (Φιλόλογος Ερμής,2012).

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα αποτελεί ευθύνη της πολιτείας. Παρέχεται εντελώς δωρεάν από τα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης. Υπάρχει ένας σχετικά μικρός αριθμός σχολείων στον ιδιωτικό τομέα, αλλά μόνο τα κρατικά πανεπιστήμια και ιδρύματα παρέχουν τριτοβάθμια εκπαίδευση και πτυχία. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι πολύ συγκεντρωτικό τόσο όσον αφορά την οργάνωση και διοίκηση καθώς, οι αποφάσεις παίρνονται σε επίπεδο του Υπουργείου και της κεντρικής διοίκησης, όσο και ως προς το περιεχόμενο των σπουδών. Έχουμε π.χ. ένα εθνικό αναλυτικό πρόγραμμα, ενιαία ωρολόγια προγράμματα και εγκεκριμένα βιβλία, που είναι υποχρεωτικά και για τα ιδιωτικά σχολεία.

1.3.1 ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Διάγραμμα 1.9 Δομή του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος

Η Εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική για όλα τα παιδιά μεταξύ των ηλικιών 6-15. Η σχολική ζωή, όμως, των μαθητών μπορεί να ξεκινά από την ηλικία των 2,5 ετών (προσχολική εκπαίδευση) σε ιδρύματα (ιδιωτικά και δημόσια) που ονομάζονται Βρεφονηπιακοί Παιδικοί Σταθμοί. Ορισμένοι Βρεφονηπιακοί Παιδικοί σταθμοί διαθέτουν και Νηπιακά Τμήματα που λειτουργούν παράλληλα προς τα Νηπιαγωγεία (ΥΠΕΠΘ, 2005).

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα δομείται σε τρεις εκπαιδευτικές βαθμίδες εκπαίδευσης: την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει το Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο, την Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει το Γυμνάσιο και τα Λύκεια (Ενιαίο και Τεχνικό- Επαγγελματικό) και την Τριτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει τα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ. Η Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση διέπεται από τη Νομοθεσία Ν. 1566/85, ενώ η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση από τη Νομοθεσία 1268/82 για τα ΑΕΙ και 1404/83 για τα ΤΕΙ. Η σημερινή δομή του εκπαιδευτικού συστήματος είναι αποτέλεσμα των μεταρρυθμίσεων οι οποίες έγιναν τις αντίστοιχες χρονικές περιόδους, δηλαδή την περίοδο 1982-1985.

Η Δομή του Εκπαιδευτικού Συστήματος σύμφωνα με την διαίρεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε Υποχρεωτική και Μετά - υποχρεωτική έχει ως εξής:

Ø Υποχρεωτική

Η διάρκεια φοίτησης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Δημοτικό) είναι εξαετής, με ηλικία εισόδου το 6ο έτος. Παράλληλα προς τα κοινά Νηπιαγωγεία και Δημοτικά λειτουργούν και Ολοήμερα σχολεία, τα οποία έχουν διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και εμπλουτισμένο Αναλυτικό Πρόγραμμα.

Ø Μετά-υποχρεωτική

1. Διαβαθμισμένη

Η μετά-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τη μεταρρύθμιση του 1997, περιλαμβάνει δύο τύπους σχολείων: τα Ενιαία Λύκεια και τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (ΤΕΕ). Η διάρκεια φοίτησης είναι τριετής στα Ενιαία Λύκεια και διετής

(α΄κύκλος σπουδών) ή τριετής (β΄κύκλος σπουδών) στα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια, ενώ δεν αποκλείονται αμοιβαίες μετακινήσεις από τον ένα τύπο σχολείου στον άλλο. Παράλληλα με τα κοινά σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης λειτουργούν και Ειδικά Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια και Λυκειακές τάξεις, που απευθύνονται σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Επίσης λειτουργούν και Μουσικά, Εκκλησιαστικά και Αθλητικά Λύκεια.

2. Αδιαβάθμητη

Στη μετά-υποχρεωτική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση εντάσσονται και τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ), τα οποία προσφέρουν επίσημη αλλά αδιαβάθμητη εκπαίδευση. Τα Ιδρύματα αυτά χαρακτηρίζονται αδιαβάθμητα, γιατί δέχονται τόσο αποφοίτους Γυμνασίου όσο και αποφοίτους Λυκείου, ανάλογα με τις επιμέρους ειδικότητες που προσφέρουν.

3. Ανώτατη

Η δημόσια Ανώτατη εκπαίδευση χωρίζεται σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΕΙ) και Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ).. Η εισαγωγή των φοιτητών σε αυτά τα ιδρύματα εξαρτάται από την επίδοσή τους σε εξετάσεις εθνικού επιπέδου που λαμβάνουν χώρα στη Β΄ και Γ΄ τάξη του Λυκείου. Επιπρόσθετα, στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) οι φοιτητές γίνονται αποδεκτοί από την ηλικία των 22 ετών μετά από κλήρωση.

Το διάγραμμα που προηγήθηκε παρουσιάζει συνοπτικά τη δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως αυτό συγκροτείται από ιδρύματα της επίσημης τυπικής, διαβαθμισμένης ή αδιαβάθμητης εκπαίδευσης. Η επίσημη τυπική εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από καθορισμένη διάρκεια σπουδών, και απονομή επίσημου τίτλου σπουδών στο τέλος τους, ο οποίος αποτελεί και την κρατική νομιμοποίησή της. Η διαβάθμιση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων συνεπάγεται την υποχρέωση κατοχής του αποδεικτικού τίτλου (απολυτηρίου, πτυχίου κλπ.) του προηγούμενου επιπέδου σπουδών για τη συνέχιση στο επόμενο.

Επισημαίνεται ότι το διάγραμμα δίνει τη γενική εικόνα του εκπαιδευτικού συστήματος σε όσες εκφάνσεις του εποπτεύονται κυρίως από το ΥΠΕΠΘ, που είναι και οι μεγαλύτερες σε έκταση. Όμως, μια ευρύτερη ανάλυση δείχνει ότι το σύνολο των εκπαιδευτικών υπηρεσιών που προσφέρονται στην Ελλάδα αποτελεί ένα πλέγμα πολύ πιο πολύπλοκο, πολύ-επίπεδο και

διαφοροποιημένο. Πολλές άλλες εκπαιδευτικές υπηρεσίες, διαβαθμισμένες ή αδιαβάθμητες, προσφέρονται μέσα στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα και σε συνεργασία με αυτό (ΥΠΕΠΘ,2005).

1.4 Το εκπαιδευτικό Σύστημα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τα ΤΕΙ.

Η σημερινή δομή και διάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα έχει διαμορφωθεί μέσα από τη δημιουργία Πανεπιστημίων που υπήρχαν εξ αρχής στην Ανώτατη Εκπαίδευση καθώς και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων που παρείχαν Ανώτερη Επαγγελματική Εκπαίδευση. Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ), εντάχθηκαν το 2001 στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Πιο συγκεκριμένα, η Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση αποτελεί την τελική φάση μιας εξέλιξης των τελευταίων σαράντα ετών, με σημείο εκκίνησης την Ανώτερη Επαγγελματική Εκπαίδευση. Η εξέλιξη αυτή ήταν αποτέλεσμα της συνεχούς αναπτυσσόμενης τεχνολογίας και επιστήμης και των αυξανόμενων αναγκών της οικονομίας και της κοινωνίας σε στελέχη υψηλού μορφωτικού επιπέδου.

Ο νόμος 1404/1983 είχε ως αποτέλεσμα την παύση για το εκπαιδευτικό μας σύστημα της Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και της ίδρυσης των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) που αποτέλεσαν στα επόμενα χρόνια τους φορείς παροχής της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης σε τριτοβάθμιο επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, με τον νόμο 2916 τα ΤΕΙ εντάσσονται στην Ανώτατη Εκπαίδευση (Τεχνολογικός Τομέας της Ανώτατης Εκπαίδευσης) και διέπονται στο εξής ως προς την οργάνωση και τη λειτουργία τους από τις ίδιες συνταγματικές διατάξεις που ισχύουν και για τα Πανεπιστήμια.

Στο γενικότερο πλαίσιο του Τεχνολογικού Τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης εντάχθηκε το 2002 και η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) η οποία ιδρύθηκε στην Αθήνα στη θέση της Σχολής Εκπαιδευτικών Λειτουργιών Επαγγελματικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (ΣΕΛΕΤΕ) που καταργήθηκε. Η ΑΣΠΑΙΤΕ περιλαμβάνει πέντε τμήματα Εκπαιδευτικών Μηχανικών διαφόρων ειδικοτήτων, καθώς και

ένα Γενικό Τμήμα Παιδαγωγικών Μαθημάτων με κύριο σκοπό να προσφέρει παιδαγωγική κατάρτιση σε διάφορες κατηγορίες πτυχιούχων Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Οι στόχοι που έχουν προδιαγραφεί για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην χώρα μας θα μπορούσαμε να πούμε ότι περιλαμβάνουν δύο μέρη. Το πρώτο μέρος, που αφορά τον Πανεπιστημιακό Τομέα αποβλέπει στη θεμελίωση, παραγωγή, ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας και στην υψηλού επιπέδου σφαιρική, θεωρητική και εφαρμοσμένη κατάρτιση του μελλοντικού επιστημονικού δυναμικού της χώρας καθώς επίσης και στην προώθηση και ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας. Το δεύτερο μέρος που αναφέρεται στον Τεχνολογικό Τομέα στοχεύει στην ανάπτυξη της επιστημονικής και της τεχνολογικής έρευνας και στην παροχή προγραμμάτων σπουδών με περισσότερο εφαρμοσμένο προσανατολισμό.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα αρκετά συχνά περνούν από διάφορες διαδικασίες ελέγχου αφενός για τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και αφετέρου για τη διατήρηση συγκεκριμένων ρυθμίσεων. Οι ρυθμίσεις αυτές αφορούν συνήθως το προσωπικό, τα μαθήματα και τον τεχνολογικό εξοπλισμό των εργαστήριων ο οποίος και αποτελεί το σημαντικότερο "σύμμαχο" τόσο για τους καθηγητές όσο και για τους σπουδαστές με αποτέλεσμα να πλησιάσουν τους ευρωπαϊκούς ρυθμούς.

Η Ανώτατη Τεχνολογική Εκπαίδευση παρέχεται στα ΤΕΙ, τα οποία είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ), με πλήρη αυτοδιοίκηση και ακαδημαϊκή ελευθερία, τα οποία εποπτεύονται και επιχορηγούνται οικονομικά απ το κράτος, μέσω του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠΕΠΘ). Ο στόχος διδασκαλίας στα ΤΕΙ αποβλέπει στην προσφορά των απαραίτητων γνώσεων στους σπουδαστές έτσι ώστε να τους καταστήσει άτομα υψηλού μορφωτικού επιπέδου για να μπορέσουν να διασφαλίσουν μια επιτυχή επαγγελματική δραστηριότητα. Παρατηρείται όμως το φαινόμενο τα ΤΕΙ να έχουν περισσότερο εφαρμοσμένο-τεχνολογικό χαρακτήρα από ότι τα Πανεπιστήμια για αυτό λαμβάνεται πρόνοια ώστε τα προγράμματα σπουδών των ΤΕΙ να περιέχουν περισσότερα θεωρητικά μαθήματα ώστε οι σπουδαστές να μπορούν εύκολα να προσαρμοστούν στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις της τεχνολογίας και της επιστήμης. Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα σήμερα λειτουργούν 15 ΤΕΙ σε διαφορετικές πόλεις της χώρας και η Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) ενώ μερικά ΤΕΙ έχουν και παράρτημα (ανεξάρτητα Τμήματα σε άλλη πόλη).

Πίνακας 1: Εκπαιδευτικά ιδρύματα, σχολές, τμήματα, παραρτήματα

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ		
<i>ΙΔΡΥΜΑ</i>	<i>ΣΧΟΛΗ</i>	<i>ΤΜΗΜΑ</i>
ΤΕΙ Αθήνας	Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών (Σ.Τ.ΕΦ.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ενεργειακής Τεχνολογίας • Ηλεκτρονικής • Ναυπηγικής • Πληροφορικής • Πολιτικών Έργων Υποδομής • Τεχνολογίας Ιατρικών Οργάνων • Τοπογραφίας • Γενικό Μαθηματικών • Φυσικής - Χημείας & Τεχνολογίας Υλικών
	Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας (Σ.Δ.Ο.)	<ul style="list-style-type: none"> • Διοίκησης Επιχειρήσεων • Εμπορίας Και Διαφήμισης • Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης • Τουριστικών Επιχειρήσεων • Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας
	Σχολή Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Π.)	<ul style="list-style-type: none"> • Αισθητικής και Κοσμητολογίας] • Βασικών Ιατρικών Μαθημάτων • Προσχολικής Αγωγής • Δημόσιας Υγιεινής • Επισκεπτών - Επισκεπτριών Υγείας • Εργοθεραπείας • Ιατρικών Εργαστηρίων • Κοινωνικής Εργασίας

		<ul style="list-style-type: none"> • Μαιευτικής • Νοσηλευτικής Α' • Νοσηλευτικής Β' • Οδοντικής Τεχνολογίας • Οπτικής και Οπτομετρίας • Ραδιολογίας - Ακτινολογίας • Φυσιοθεραπείας
	Σχολή Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής (Σ.ΤΕ.ΤΡΟ.Δ)	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνολογίας Τροφίμων • Οινολογίας και Τεχνολογίας Ποτών
	Σχολή Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών(Σ.Γ.Τ.Κ.Σ.)	<ul style="list-style-type: none"> • Γραφιστικής • Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης και Σχεδιασμού Αντικειμένων • Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης • Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών • Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών
ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας	Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών (Σ.Τ.ΕΦ.)	<ul style="list-style-type: none"> • Ηλεκτρολογία • Μηχανολογία • Βιομηχανικός σχεδιασμός • Γεωτεχνολογία και Περιβάλλον • Τεχνολογίες Αντιρρύπανσης • Γενικό Τμήμα Θετικών Επιστημών
	Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Χρηματοοικονομικές Εφαρμογές

	(Σ.Δ.Ο)	<ul style="list-style-type: none"> • Λογιστική • Διοίκηση Επιχειρήσεων • Διεθνές Εμπόριο - Παράρτημα Καστοριάς • Δημόσιες Σχέσεις και Επικοινωνία - Παράρτημα Καστοριάς • Πληροφορική και Τεχνολογία Υπολογιστών - Παράρτημα Καστοριάς <ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμογές Πληροφορικής στη Διοίκηση και στην οικονομία - Παράρτημα Γρεβενών
		<ul style="list-style-type: none"> • <u>Επιχειρησιακός Σχεδιασμός Πληροφορικών Συστημάτων</u>
	Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας (Σ.ΤΕ.Γ)	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Εμπορία και Ποιοτικός Έλεγχος Αγροτικών Προϊόντων</u>
	Σχολή Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Π.)	<ul style="list-style-type: none"> • Εργοθεραπεία • Μαιευτική - Παράρτημα Πτολεμαΐδας
ΤΕΙ	Σχολή Τεχνολογικών	<ul style="list-style-type: none"> • Πολιτικών Έργων

Θεσσαλονίκη	Εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> Υποδομής Ηλεκτρονικής Πληροφορικής Αυτοματισμού Οχημάτων Γενικό Τμήμα Θετικών Επιστημών
	Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας	<ul style="list-style-type: none"> Αγροτικής Ανάπτυξης και Διοίκησης Αγροτικών Επιχειρήσεων Φυτικής Παραγωγής Ζωικής Παραγωγής
	Σχολή Επαγγελματιών Υγείας	<ul style="list-style-type: none"> Βρεφονηπιοκομίας Νοσηλευτικής Μαιευτικής Τεχνολόγων Ιατρικών Εργαστηρίων Φυσιοθεραπείας Αισθητικής
	Σχολή Διοίκησης Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> Βιβλιοθηκονομίας και συστημάτων πληροφόρισης Εμπορίας και Διαφήμισης Λογιστικής Τουριστικών Επιχειρήσεων
	Σχολή Τεχνολογίας Τροφίμων & Διατροφής	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνολογίας Τροφίμων Διατροφής
		<ul style="list-style-type: none"> Κέντρο ξένων γλωσσών και φυσικής αγωγής-Παράρτημα Θεσσαλονίκης Σχεδιασμού και Παραγωγής Ενδυμάτων-Παράρτημα Κιλκίς

		<ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Τυποποίησης και Διακίνησης Προϊόντων - Παράρτημα Κατερίνης
ΤΕΙ Λαμίας	Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> • Ηλεκτρονικής • Πληροφορικής & Τεχνολογίας Υπολογιστών • Ηλεκτρολογίας
	Σχολή Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας	<ul style="list-style-type: none"> • Νοσηλευτικής • Φυσικοθεραπείας
	Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Εμπορίας και Διαφήμισης
	Σχολή Τεχνολόγων Γεωπονίας	<ul style="list-style-type: none"> • Δασοπονίας & Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος
ΤΕΙ Λάρισας	Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνολογίας Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών • Ηλεκτρολογίας • Μηχανολογίας • Πολιτικών Έργων Υποδομής • Θετικών Επιστημών
	Σχολή Επιστημών Υγείας	<ul style="list-style-type: none"> • Ιατρικών Εργαστηρίων • Νοσηλευτικής
	Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Διοίκησης και Διαχείρισης Έργων

		<ul style="list-style-type: none"> • <i>Διοίκησης Επιχειρήσεων</i> • <i>Λογιστικής</i>
	Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Φυτικής Παραγωγής</i> • <i>Ζωικής Παραγωγής</i> • <i>Μηχανικής Βιοσυστημάτων</i> <p>Παράρτημα Καρδίτσας</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Διατροφής και Διαιτολογίας</i> • <i>Τεχνολογίας Τροφίμων</i> • <i>Σχεδιασμού - Τεχνολογίας Ξύλου και Επίπλου</i> • <i>Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος</i> <p>Παράρτημα Τρικάλων</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Πολιτικών Δομικών Έργων</i>
ΤΕΙ Καβάλας	Σχολή τεχνολογικών εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνολογίας Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου • Ηλεκτρολογίας • Μηχανολογίας • Βιομηχανικής Πληροφορικής • Θετικών Επιστημών
	Σχολή διοίκησης	<ul style="list-style-type: none"> • Λογιστικής

	και οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Διοίκησης Επιχειρήσεων • Διαχείρισης Πληροφοριών • Κέντρο Ξένων Γλωσσών και Φυσικής Αγωγής <p>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΡΑΜΑΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δασοπονίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος • Αρχιτεκτονικής Τοπίου <p>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΙΑΥΜΟΤΕΙΧΟΥ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Νοσηλευτικής
ΤΕΙ Κρήτης	Σχολή τεχνολογικών εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> • Ηλεκτρολογίας • Μηχανολογίας • <u>Πολιτικών Δομικών Έργων</u> • Εφαρμοσμένης Πληροφορικής και Πολυμέσων • Γενικό Τμήμα Θετικών Επιστημών <p>Παράρτημα Ρεθύμνου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μουσικής Τεχνολογίας & Ακουστικής <p>Παράρτημα Χανίων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ηλεκτρονικής • Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος
	Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Λογιστικής • Τουριστικών Επιχειρήσεων • Διοίκησης Επιχειρήσεων

		<p>Παράρτημα Αγίου Νικολάου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρηματοοικονομικής και Ασφαλιστικής • Επιχειρηματικού Σχεδιασμού και Πληροφοριακών Συστημάτων <p>Παράρτημα Ιεράπετρας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμπορίας και Διαφήμισης
	Σχολή Επαγγελματιών Υγείας & Πρόνοιας	<ul style="list-style-type: none"> • Κοινωνικής Εργασίας • Νοσηλευτικής • Διατροφής & Διαιτολογίας
	Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας	<ul style="list-style-type: none"> • Φυτικής Παραγωγής • Βιολογικών Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών • Ανθοκομίας
ΤΕΙ Μεσολογγίου	Σχολή Τεχνολογίας και Γεωπονίας	<ul style="list-style-type: none"> • Μηχανολογίας και Υδάτινων Πόρων (Μ.Υ.Π.) • Θερμοκηπιακών Καλλιεργειών και Ανθοκομίας (ΘΕ.Κ.Α.) • Υδατοκαλλιεργειών και Αλιευτικής Διαχείρισης (ΥΔ.Α.Δ.)
	Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοματισμού
	Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Λογιστικής • Τμήμα Διοίκησης Κοινωνικών - Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων Οργανώσεων (ΔΙ.Κ.Σ.Ε.Ο.)

		<ul style="list-style-type: none"> Τμήμα Εφαρμογών Πληροφορικής στη Διοίκηση & στην Οικονομία (Ε.Π.Δ.Ο.) <p>Παράρτημα Ναυπάκτου</p> <ul style="list-style-type: none"> Τμήμα Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων & Δικτύων (ΤΕ.ΣΥ.Δ.)
ΤΕΙ Πάτρας	Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> Ηλεκτρολογίας Μηχανολογίας Πολιτικών Έργων Υποδομής Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτιρίων
	Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> Διοίκησης Επιχειρήσεων Λογιστικής Τουριστικών Επιχειρήσεων Επιχειρηματικού Σχεδιασμού & Πληροφοριακών Συστημάτων
	Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας	<ul style="list-style-type: none"> Κοινωνικής Εργασίας Νοσηλευτικής Λογοθεραπείας <p>Παράρτημα Πύργου</p> <ul style="list-style-type: none"> Πληροφορικής και ΜΜΕ Μουσειολογίας - Μουσειογραφίας και Σχεδιασμού Εκθέσεων <p>Παράρτημα Αμαλιάδας</p> <ul style="list-style-type: none"> Πληροφορικής στην Διοίκηση και

		<p align="center">Οικονομία Παράρτημα Αιγίου</p> <ul style="list-style-type: none"> • Φυσικοθεραπείας • Οπτικής - Οπτομετρίας
ΤΕΙ Πειραιά	Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοματισμού • Ηλεκτρολογίας • Αυτοματισμού • Ηλεκτρονικής • Ηλεκτρονικών Υπολογιστικών Συστημάτων • Κλωστοϋφαντουργίας • Μηχανολογίας • Πολιτικών Δομικών Έργων
	Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Διοίκησης Επιχειρήσεων • Λογιστικής • Τουριστικών Επιχειρήσεων
ΤΕΙ Σερρών	Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> • Πληροφορικής & Επικοινωνιών • Πολιτικών Δομικών Έργων • Γεωπληροφορικής & Τοπογραφίας • Μηχανολογίας
	Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Διοίκησης Επιχειρήσεων • Λογιστικής
	Σχολή Γραφικών Τεχνών & Καλλιτεχνικών Σπουδών	<ul style="list-style-type: none"> • Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης & Σχεδιασμού Αντικειμένων • Γραφιστικής
ΤΕΙ	Σχολή Τεχνολογικών	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοματισμού • Τεχνολογίας Αεροσκαφών

Χαλκίδας	Εφαρμογών	<ul style="list-style-type: none"> • Ηλεκτρολογίας • Μηχανολογίας
	Σχολή Διοίκησης Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Διοίκησης Επιχειρήσεων • Λογιστικής • Διοίκησης Συστημάτων Εφοδιασμού
ΤΕΙ Ηπείρου	Σχολή διοίκησης & οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> • Τεχνολογίας Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών • Λογιστικής [Πρέβεζα] • Χρηματοοικονομικής & Ελεγκτικής [Πρέβεζα] • Τουριστικών Επιχειρήσεων [Ηγουμενίτσα] • Εφ Γλωσσών στη Διοίκηση και στο Εμπόριο [Ηγουμενίτσα]
	Σχοληεπιστημων γειας&προνοιας	<ul style="list-style-type: none"> • Νοσηλευτικής [Ιωάννινα] • Βρεφονηπιοκομίας [Ιωάννινα] • Λογοθεραπείας [Ιωάννινα]
	Σχολητεχνολογιας - γεωπονιας	<ul style="list-style-type: none"> • Φυτικής Παραγωγής [Άρτα] • Ζωικής Παραγωγής [Άρτα] • Ανθοκομίας & Αρχιτεκτονικής Τοπίου

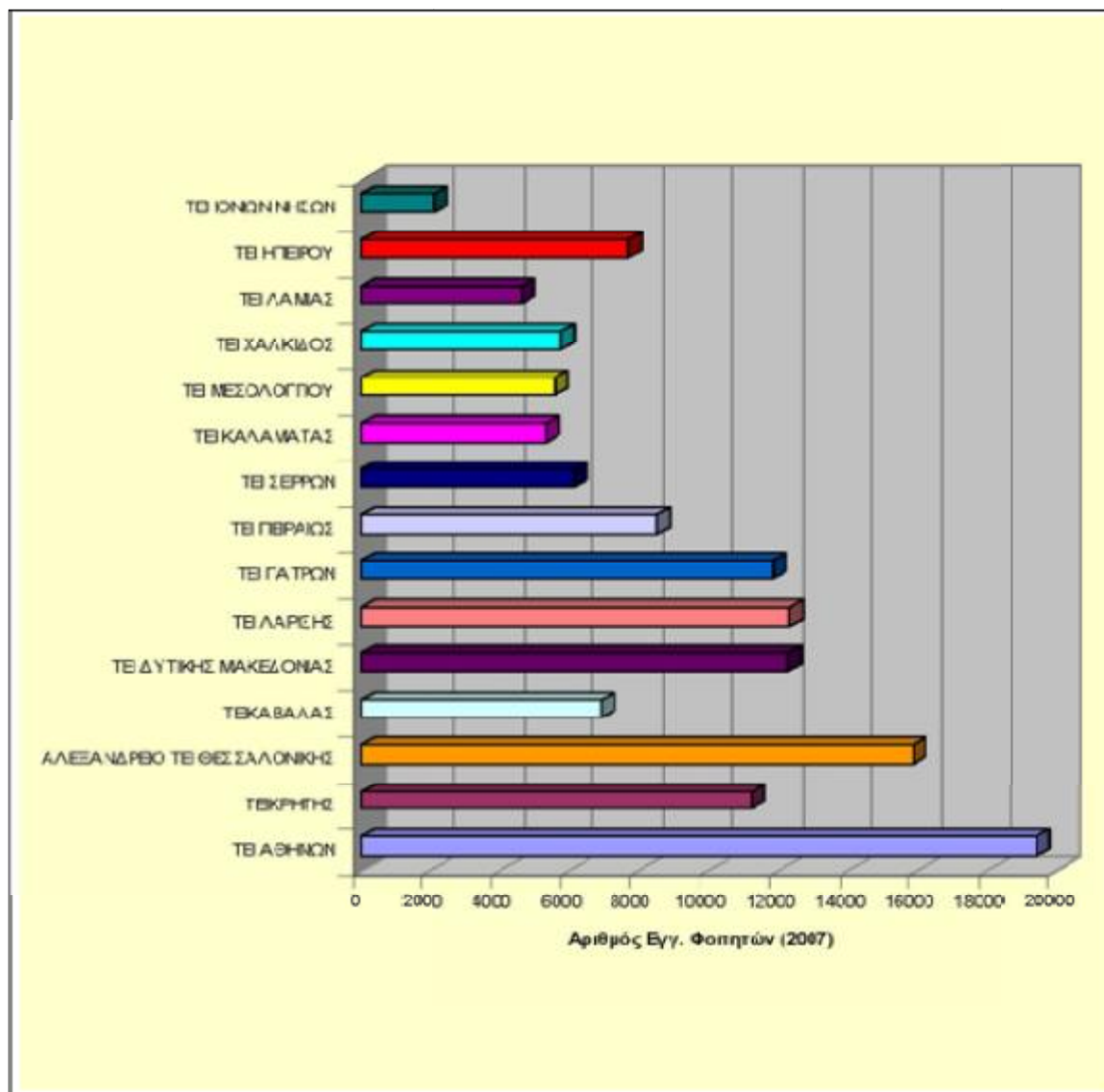
		[Άρτα]
	ΣΧΟΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Λαϊκής & Παραδοσιακής Μουσικής[Άρτα]
ΤΕΙ Καλαμάτας	ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ- ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Φυτικής παραγωγής • Βιολογικών θερμοκηπιακών καλλιεργειών και ανθοκομίας • Τεχνολογίας τροφίμων
	ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> • Διοίκησης μονάδων υγείας και Πρόνοιας • Τοπικής αυτοδιοίκησης • Χρηματοοικονομικής και ελεγκτικής •
	Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας	<ul style="list-style-type: none"> • Λογοθεραπείας
		ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΠΑΡΤΗΣ <ul style="list-style-type: none"> • Τεχνολογίας πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών
ΤΕΙ Ιόνιων Νήσων		Κεφαλονιά <ul style="list-style-type: none"> • Δημοσίων σχέσεων και επικοινωνίας • Διοίκησης επιχειρήσεων • Τεχνολογίας ήχου και

		<p>μουσικών οργάνων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τεχνολογίας βιολογικής γεωργίας και τροφίμων <p>Ζάκυνθος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τεχνολογίας περιβάλλοντος και οικολογίας • Προστασίας και συντήρησης πολιτισμικής κληρονομιάς <p>Λευκάδα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμογών πληροφορικής στη διοίκηση και την οικονομία • Τεχνολογίας πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών
--	--	--

Η εσωτερική διάρθρωση, η οργάνωση και η λειτουργία των διοικητικών, οικονομικών και τεχνικών υπηρεσιών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων όπως και οι διαδικασίες και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης του προσωπικού σε αντίστοιχες θέσεις καθορίζονται από τις σχετικές διατάξεις και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας κάθε ΤΕΙ.

Στο παρακάτω διάγραμμα απεικονίζεται ο αριθμός των εγγεγραμμένων σπουδαστών σε καθένα από τα 15 διαφορετικά ΤΕΙ που βρίσκονται στη χώρα μας το 2007. Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε το ΤΕΙ της Πάτρας βρίσκεται στην πέμπτη θέση από άποψη όγκου σπουδαστών καλύπτοντας 3 διαφορετικές σχολές και 14 διαφορετικά τμήματα.

Γράφημα 1.1 Αριθμός εγγεγραμμένων σπουδαστών σε 15 διαφορετικά Τ.Ε.Ι το 2007

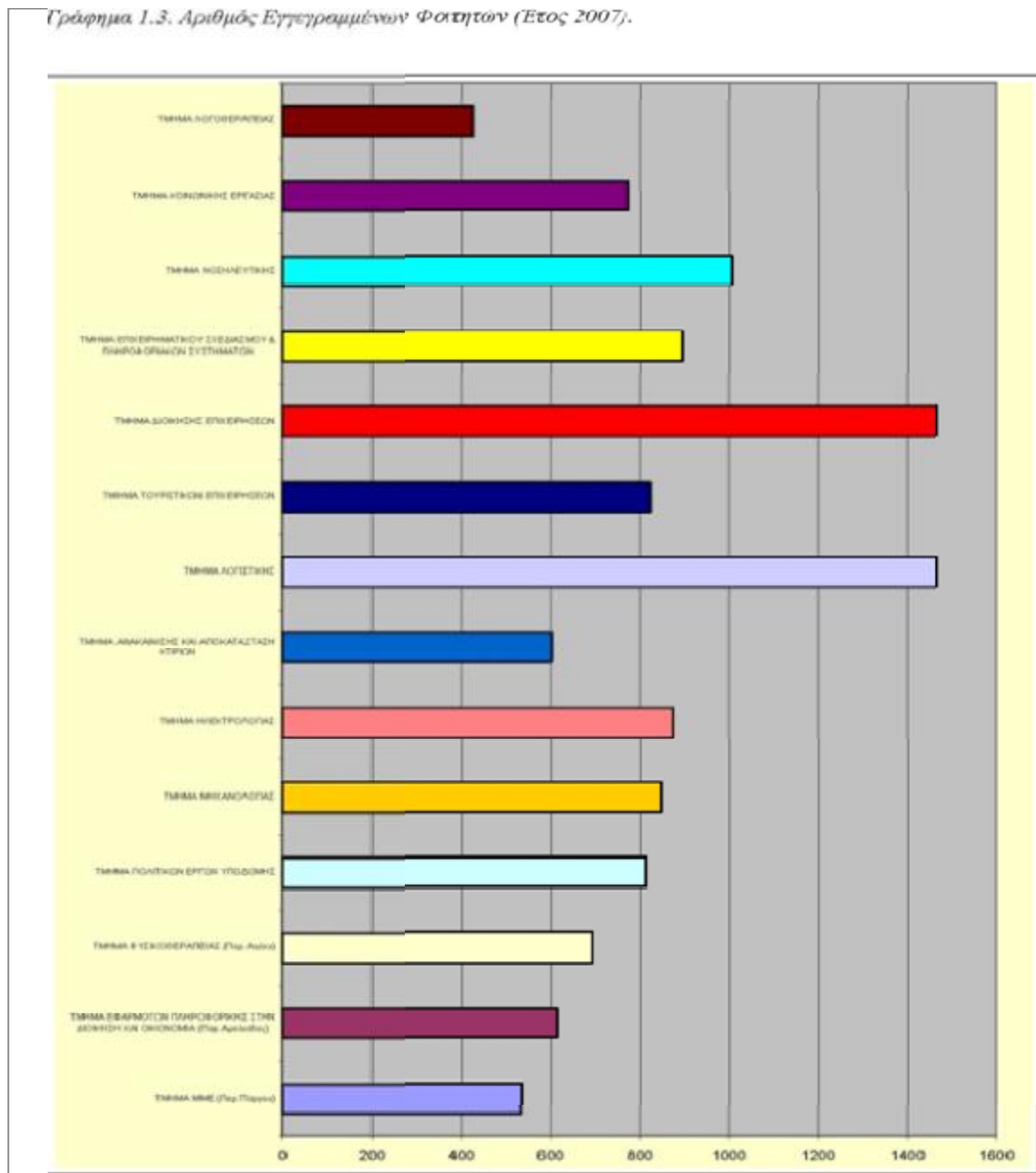
Πηγή ΥΠΕΠΘ-ΕΣΥΕ (Επεξεργασμένα Στοιχεία)

Αρμόδιο για την σύνταξη των προγραμμάτων σπουδών, τις διδακτικές μονάδες, το ποσοστό μαθημάτων επιλογής το συνολικό αριθμό μαθημάτων για τη λήψη πτυχίου και οποιοδήποτε άλλο θέμα σχετικό με τα ΤΕΙ ρυθμίζονται από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων που εκδίδεται ύστερα από απόφαση του αρμόδιου Συμβουλίου του Ε.Σ.Υ.Π και καθορίζονται ενιαία για όλα τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΤΕΙ). Συνεπώς η Γενική Συνέλευση κάθε τμήματος των ΤΕΙ ρυθμίζει μετά από εισήγηση επιτροπής το πρόγραμμα σπουδών το οποίο εγκρίνεται από το Συμβούλιο του ΤΕΙ με κριτήριο τη συμβατότητά του με το περιεχόμενο σπουδών του τμήματος. Το πρόγραμμα Σπουδών περιλαμβάνει τους τίτλους των μαθημάτων, το περιεχόμενό τους, τις εβδομαδιαίες ώρες

καθώς και τις μορφές διδασκαλίας του (θεωρία, εργαστήριο, ασκήσεις πράξης, σεμινάριο κ.α.) Επίσης καθορίζει και τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων, εφόσον αυτά έχουν χαρακτηριστεί ως προαπαιτούμενα άλλων, εξαρτημένων μαθημάτων. Τα μαθήματα που προσφέρονται στα ΤΕΙ χαρακτηρίζονται ως υποχρεωτικά ή κατά επιλογήν υποχρεωτικά ή προαιρετικά. Μαζί με την αίτηση έγγραφης που υποβάλει ο φοιτητής στην αρχή κάθε εξαμήνου καταθέτει και δήλωση που περιέχει το ατομικό του πρόγραμμα σπουδών στο οποίο πρέπει να τηρείται η σχέση από το τμήμα προαπαιτούμενων/εξαρτημένων μαθημάτων. Με εξαίρεση τη δέσμευση αυτή, ο σπουδαστής καταρτίζει ελεύθερα το ατομικό του πρόγραμμα σπουδών δεδομένου ότι η κατανομή των μαθημάτων σε εξάμηνο σπουδών είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτικά για το σπουδαστή. Επίσης στα ΤΕΙ έχουν αναπτυχθεί διάφορα ερευνητικά προγράμματα ως αποτέλεσμα του πολύπλευρου ρόλου των Ιδρυμάτων και της συνεργασίας τους με άλλα ΤΕΙ, Σχολές, Τμήματα και Ερευνητικά Κέντρα. Επίσης σε κάθε τμήμα των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων διδάσκονται μια ή περισσότερες γλώσσες, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους σπουδαστές να αποκτήσουν τη γνώση ξένης γλώσσας κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους.

Στο ΤΕΙ το έτος 2007-2008 καταγράφηκαν 14 τμήματα τα οποία ανήκουν σε τρεις διαφορετικές σχολές. Λειτουργούν τρία παραρτήματα σε γειτονικούς νομούς ενώ τα υπόλοιπα 11 τμήματα ανήκουν στις 3 διαφορετικές σχολές Διοίκησης και Οικονομίας, Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας και Τεχνολογικών Εφαρμογών. Το παρακάτω γράφημα 1.2 παρουσιάζει τον αριθμό των φοιτητών που εγγράφονται στο χειμερινό εξάμηνο κατά το έτος 2007-2008. Στα τμήματα Λογιστικής και Διοίκησης Επιχειρήσεων παρατηρείται ο μεγαλύτερος αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών σε σχέση με το τμήμα Λογοθεραπείας που συγκεντρώνει το μικρότερο αριθμό.

Γράφημα 1.2 Αριθμός φοιτητών που εγγράφονται στο χειμερινό εξάμηνο του έτους 2007

Πηγή: ΥΠΕΠΘ- ΕΣΥΕ (Επεξεργασμένα στοιχεία)

Γενικότερα και σύμφωνα με έρευνες **για το 2010 έχει παρατηρηθεί:** Μείωση 7% σημείωσε ο αριθμός των σπουδαστών στα ΤΕΙ της χώρας το ακαδημαϊκό έτος 2009/10 σε σχέση με το 2008/09, ενώ ο αριθμός των σπουδαστών της Επαγγελματικής- Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης παρουσίασε αύξηση κατά 3,6% και αυτός των φοιτητών των πανεπιστημίων κατά 0,8%. Αυτό προκύπτει από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) για το ακαδημαϊκό έτος 2009/10, από τα οποία προκύπτει, παράλληλα, ότι οι σπουδαστές που τελείωσαν τα κανονικά εξάμηνα σπουδών, αλλά οφείλουν μαθήματα, ανέρχονται σε 122.444 (πέραν των κανονικών εξαμήνων), ενώ οι φοιτητές που τελείωσαν τα κανονικά εξάμηνα σπουδών, αλλά οφείλουν μαθήματα (πέραν των κανονικών εξαμήνων), ανέρχονται σε 202.261.

Σύμφωνα, επίσης, με την ΕΛΣΤΑΤ:

- Το εκπαιδευτικό προσωπικό των ΤΕΙ παρουσίασε μείωση 1%, ενώ μείωση 9,7% παρουσίασε και το προσωπικό της Επαγγελματικής- Εκκλησιαστικής Εκπαίδευσης. Αντίθετα, το προσωπικό των πανεπιστημίων παρουσίασε αύξηση της τάξης του 2,1%.
- Ο αριθμός των ΤΕΙ και πανεπιστημίων παρέμεινε ο ίδιος, ενώ ο αριθμός των τμημάτων τους έχει αυξηθεί.

Μείωση 0,2% σημειώθηκε στον αριθμό των εγγεγραμμένων μαθητών στα δημοτικά σχολεία της χώρας το σχολικό έτος 2009/10 σε σχέση με το 2008/09, ενώ οι μαθητές στα νηπιαγωγεία αυξήθηκαν κατά 0,8%. Αυτό προκύπτει από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας.

Τέλος από τα ίδια στοιχεία, προκύπτει, ότι:

- α) οι σχολικές μονάδες αυξήθηκαν κατά 1,4% στα νηπιαγωγεία, ενώ μειώθηκαν κατά 1% στα δημοτικά σχολεία,
- β) το διδακτικό προσωπικό σημείωσε αύξηση 2% στα νηπιαγωγεία και 2,1% στα δημοτικά σχολεία, και
- γ) η αναλογία μαθητών προς το διδακτικό προσωπικό το 2009/10 ήταν 11,4 προς 1 για τα νηπιαγωγεία και 9 προς 1 για τα δημοτικά σχολεία, ενώ το 2008/09 ήταν 11,6 προς 1 και 9,2 προς 1 αντίστοιχα.

Σύμφωνα, εξάλλου, με την έρευνα, ο σχολικός πληθυσμός βρίσκεται συγκεντρωμένος στην περιφέρεια Αττικής σε ποσοστό 29,1% στα νηπιαγωγεία και σε 33,7% στα δημοτικά (Παπαμαργαρίτης,2010).

1.5 Στόχοι εκπαιδευτικού σχεδιασμού

Στην Ελλάδα και σε αρκετές χώρες της Ευρωζώνης παρατηρείται έλλειψη ισορροπίας όσον αφορά την επαγγελματική διάρθρωση της ζήτησης της αγοράς εργασίας καθώς και της εκπαιδευτικής σύνθεσης και ανάλυσης που θα πρέπει να έχει η προσφορά εργαζομένων. Οι νέοι πτυχιούχοι προσπαθώντας να βρουν την απασχόληση που τους ταιριάζει έρχονται αντιμέτωποι με αρκετές ελλείψεις σε διάφορες ειδικότητες. Για όλα τα παραπάνω έγινε έλεγχος από το ΥΠΕΠΘ και από το Ι.Ε.Κ.Ε.Π * ο οποίος είχε στόχο την παρακολούθηση των αποφοίτων των ΤΕΙ της χώρας στην αγορά εργασίας. Επίσης παρόμοιες μελέτες έγιναν και στο παρελθόν από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) που είχαν σα στόχο τα εξής:

- Την ενίσχυση όλων των Γραφείων Διασύνδεσης με το απαραίτητο υλικό το οποίο θα αποτελέσει σημαντική ενίσχυση για τους σπουδαστές των ΤΕΙ.
- Αλλαγή διδακτικού υλικού και μεθόδων το οποίο θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του σήμερα.
- Την παρακολούθηση της πορείας των αποφοίτων των ΤΕΙ στην αγορά εργασίας καθώς και την διερεύνηση των αναγκών της αγοράς εργασίας γενικότερα.
- Την ενίσχυση νέων σημαντικών προγραμμάτων κατάρτισης αλλά και επιμόρφωσης για τους απόφοιτους αλλά και την δημιουργία νέων μαθημάτων και σεμιναρίων τα οποία θα αποτελέσουν σημαντικό σταθμό για τους πτυχιούχους φοιτητές.

Σημαντικό επίσης θα μπορούσε να αποτελέσει για το χώρο των ΤΕΙ η ολοκλήρωση διαφόρων ενεργειών οι οποίες θα μπορούσαν να θεωρηθούν στόχοι του εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Οι ενέργειες αυτές θα περιλάμβαναν την πρακτική άσκηση των φοιτητών, τα γραφεία διασύνδεσης, το πρόγραμμα σπουδών με το απαραίτητο διδακτικό υλικό και τέλος την αξιολόγηση των τμημάτων. Αυτές οι ενέργειες θα αποτελούσαν σημαντικές δραστηριότητες για το ΤΕΙ γιατί εάν παραδείγματος χάρη προχωρούσαν στην τροποποίηση του προγράμματος σπουδών (αφού προηγουμένως υπήρξε η αξιολόγηση του) με βάση τις μελλοντικές ανάγκες θα κατέληγαν στην ύπαρξη ενός προγράμματος το οποίο θα ανταποκρίνονταν στις εξελίξεις της τεχνολογίας και της επιστήμης.

1.6 ΑΝΕΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το επίπεδο εκπαίδευσης συμβάλει σημαντικά στα ποσοστά ανεργίας και απασχόλησης των ‘νεοεισερχόμενων’ στην αγορά εργασίας. Ο μέσος όρος των ετών εκπαίδευσης του πληθυσμού (15 ετών και άνω) υπολογίζεται σε εννέα έτη. Για τις ηλικίες 25-29 ετών, που κατά κανόνα περιλαμβάνονται όσοι έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους και βρίσκονται στα πρώτα στάδια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας, ο ένας στους τρεις είναι απόφοιτος μέσης εκπαίδευσης και ο ένας στους πέντε πτυχιούχος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Κανελλόπουλος et al., 2003). Η εκπαίδευση αναμένεται να αυξάνει τις πιθανότητες του ατόμου να βρεθεί στην αγορά εργασίας και να ασχολείται, επηρεάζοντας τόσο την προσφορά εργασίας όσο και την ζήτηση. Τα πιο εκπαιδευμένα άτομα θεωρούνται (λόγω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης), πιο παραγωγικά και άρα είναι πιο ελκυστικά από τους εργοδότες σε σύγκριση με τα λιγότερο εκπαιδευμένα. Από την πλευρά της προσφοράς εργασίας, είναι γεγονός ότι το κόστος της μη εργασίας των πιο εκπαιδευμένων είναι σχετικά υψηλότερο από το αντίστοιχο των λιγότερο εκπαιδευμένων. Έτσι, τα περισσότερα εκπαιδευμένα άτομα έχουν περισσότερα κίνητρα να κινητοποιηθούν, να υποκαταστήσουν τη μη εργασία με εργασία και να βρεθούν στην αγορά εργασίας, ως εργαζόμενα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να μειώνεται η πιθανότητα ανεργίας ή η διάρκεια της ανεργίας.

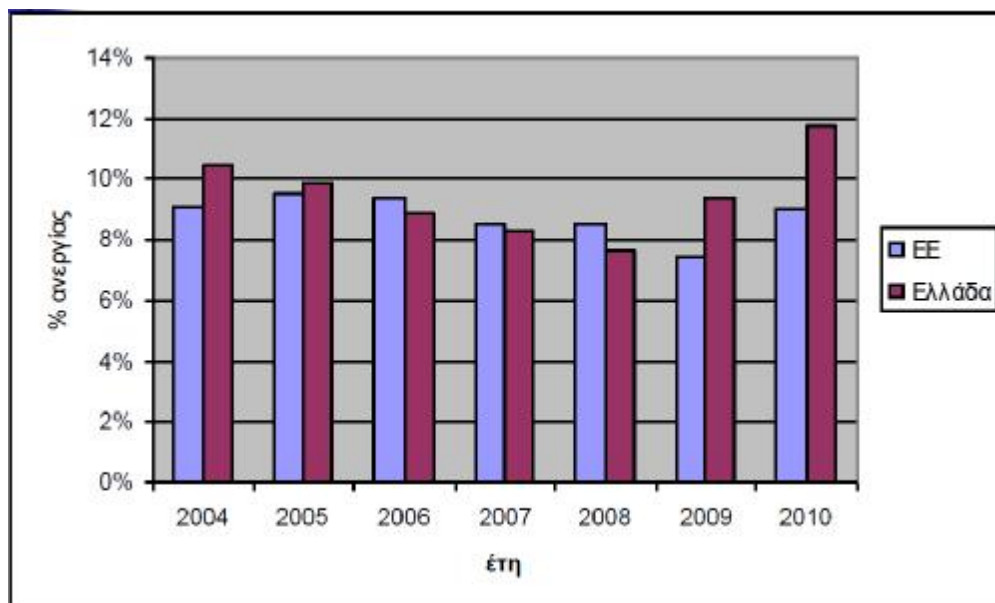
Παρόλα αυτά, άτομα τα οποία μέσω της υψηλής εκπαίδευσης έχουν αποκτήσει εξειδικευμένες δεξιότητες σε συγκεκριμένο επάγγελμα, σε περίπτωση μείωσης της ζήτησης του προϊόντος αυτού του επαγγέλματος ή αύξησης του αριθμού των εισερχομένων στο επάγγελμα μπορεί να βρεθούν σε μακρές περιόδους ανεργίας, επειδή οι γνώσεις που έχουν αποκτήσει δεν είναι κατάλληλες για άλλα επαγγέλματα. Επίσης, όσο υψηλότερη είναι η εκπαίδευση, τόσο υψηλότερος είναι ο μισθός. Οι σχέσεις εκπαίδευσης και συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό ουσιαστικά διακρίνονται στις σχέσεις εκπαίδευσης και απασχόλησης καθώς και σε σχέσεις εκπαίδευσης και ανεργίας.

Στη συνέχεια, όσον αφορά την Ελλάδα συγκριτικά με την Ε.Ε σε επίπεδο ανεργίας εκπαίδευσης δίνεται μεγάλη έμφαση στο ότι ο πληθυσμός της Ελλάδας συγκριτικά με άλλες χώρες φαίνεται να έχει υψηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο από άλλες χώρες του Ευρωπαϊκού

Νότου, αλλά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ε.Ε. (Γιδαράκου et al., 2005). Σε ότι αφορά στην ανεργία σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης, την πρώτη θέση στην ΕΕ των «27» ως προς τους άνεργους πτυχιούχους κατέχει η χώρα μας, και παρόλο που κατέχουμε ποσοστό πτυχιούχων κάτω απ' το μέσο όρο της διευρυμένης ΕΕ.

Παρακάτω παρουσιάζεται η εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα συγκριτικά με την Ε.Ε (Γράφημα 1.3)

Γράφημα 1.3 Εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας στην Ελλάδα και στην Ε.Ε 2004-2010

Πηγή: IMF και CIA World Factbook

Η ανεργία ανά επίπεδο σπουδών στις ηλικίες 20-34 για το διάστημα 2006-2010, για την Ελλάδα είναι:

- Υψηλό επίπεδο σπουδών (ISCED 5-6), 15,2%
- Μεσαίο επίπεδο σπουδών (ISCED 3-4), 14,8%
- Χαμηλό επίπεδο σπουδών (ISCED 0-2), 13,8%.

Τα ποσοστά της Ελλάδας στα τρία επίπεδα σπουδών είναι:

- Υψηλό επίπεδο: 5η υψηλότερη θέση σε σύνολο 39 χωρών
- Μεσαίο επίπεδο: 5η υψηλότερη θέση σε σύνολο 39 χωρών
- Χαμηλό επίπεδο: 28η υψηλότερη θέση (μαζί με την Ιταλία) σε σύνολο 39 χωρών.

Η Ελλάδα έχει τη μοναδική ιδιαιτερότητα, μεταξύ 39 χωρών, τα ποσοστά ανεργίας να είναι αντιστρόφως ανάλογα των επιπέδων εκπαίδευσης.

Όσον αφορά τους μήνες που χρειάζονται για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας ανά επίπεδο εκπαίδευσης, Η Ελλάδα εμφανίζει την κάτωθι εικόνα:

- Υποχρεωτική εκπαίδευση: 15,1 μήνες
- Δευτεροβάθμια μετα-υποχρεωτική εκπαίδευση: 13,9 μήνες
- Τριτοβάθμια εκπαίδευση: 12,2 μήνες.

Η θέση της Ελλάδας είναι:

Υποχρεωτική εκπαίδευση: 5η θέση (δηλαδή 5η πιο αργή απορρόφηση) σε σύνολο 30 χωρών

Δευτεροβάθμια μετα-υποχρεωτική εκπαίδευση: 30η θέση (η αργότερη απορρόφηση) σε σύνολο 30 χωρών

Τριτοβάθμια εκπαίδευση : 30η θέση (η αργότερη απορρόφηση) σε σύνολο 30 χωρών.

Φαίνεται ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει ένα μείζον και μοναδικό φαινόμενο στην Ευρώπη μεταξύ εκπαιδευτικού επιπέδου και εισαγωγής στην αγορά εργασίας.

Στην πιο εξειδικευμένη πληροφορία που αφορά ειδικά την ανεργία των πτυχιούχων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (2006-2010), της ηλικιακής ομάδας 20-34, η Ελλάδα δίνει τα εξής στοιχεία:

- 3 χρόνια ή και λιγότερο μετά την απόκτηση του πτυχίου: 28,9%
- Περισσότερο από 3 χρόνια από την απόκτηση του πτυχίου: 10%.

Με βάση αυτά τα στοιχεία, η Ελλάδα είναι:

- 3η πιο μακροχρόνια αναμονή μεταξύ 33 χωρών (με πρώτες την FYROM και τη Σερβία)

Συμπερασματικά, φαίνεται ότι το επίπεδο σπουδών δεν παίζει καθοριστικό ρόλο ούτε στην κατάληψη υψηλών θέσεων στην αγορά εργασίας και η σύνδεση μεταξύ πτυχιούχων ανώτατης εκπαίδευσης και υψηλών θέσεων στην αγορά εργασίας είναι σχετική. Η Ελλάδα είναι μοναδική περίπτωση στην Ευρώπη όπου η σχέση μεταξύ επιπέδου σπουδών και ανεργίας

είναι αντιστρόφως ανάλογη. Στοιχείο που δείχνει τη μεγάλη δυσκολία ένταξης των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας. Μάλιστα, αυτό ίσως θα πρέπει να αντιστοιχηθεί με τη μεγαλύτερη ευκολία εισόδου στην αγορά εργασίας των αποφοίτων υποχρεωτικής εκπαίδευσης (Σταμέλος, 2012).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 Ανεργία

Πριν μιλήσουμε για την ανεργία ας περιγράψουμε την έννοια και τη σημασία της εργασίας.

Η απασχόλησή μας είναι ένας ουσιαστικός τρόπος για να δώσουμε νόημα στη ζωή μας και να ολοκληρώσουμε τον εαυτό μας. Μέσα από την καθημερινότητά μας, λοιπόν, οι άνθρωποι έχουμε την αίσθηση της έννοιας της εργασίας. Ένας επιστημονικός ορισμός που αποδίδει πιο συγκροτημένα αυτή την έννοια είναι ο παρακάτω << Η εργασία είναι η σκόπιμη δραστηριότητα των ανθρώπων για την δημιουργία υλικών και πνευματικών αγαθών, απαραίτητών για την ικανοποίηση των ατομικών αναγκών και των αναγκών της κοινωνίας>> (Κατσανέβας, 2002).

Κατά συνέπεια, η θέση που κατέχει η εργασία στη ζωή των περισσότερων ανθρώπων είναι σημαντική καθώς εισέρχονται στο επάγγελμα αναμένοντας να αντλήσουν διάφορα οφέλη από αυτό και κυρίως ικανοποίηση.

Αν η εργασία, όπως εν συντομία αναπτύξαμε πιο πάνω, είναι βασικό δικαίωμα του ανθρώπου, η ανεργία είναι το αντίθετο. Είναι η στέρηση όλων των πλεονεκτημάτων που πηγάζουν από αυτό το δικαίωμα.

Το φαινόμενο της ανεργίας είναι δεδομένο στην χώρα μας. Η σημερινή διεθνής και ευρωπαϊκή οικονομική κρίση και ύφεση, η οποία ξεκίνησε ως κρίση ενυπόθηκων δανείων υψηλού κινδύνου, μετεξελίχθηκε διεθνώς σε κρίση της πραγματικής οικονομίας και εξελίσσεται σε κρίση απασχόλησης, έχει δημιουργήσει στη χώρα μας αλλά και στις άλλες Μεσογειακές χώρες τις πιο δυσμενείς συνθήκες κοινωνικοοικονομικής αβεβαιότητας και ανασφάλειας για τον κόσμο της μισθωτής εργασίας, των ανέργων και των συνταξιούχων.

2.2 Είδη ανεργίας

2.2.1 Ανεργία τριβής

Πρόκειται για την ανεργία η οποία θεωρείται αναπόφευκτη διότι παρουσιάζεται ακόμα και όταν η αγορά εργασίας βρίσκεται σε κατάσταση πλήρους απασχόλησης. Όταν σε μια οικονομία υπάρχει πλήρης απασχόληση δεν σημαίνει ότι η ανεργία είναι μηδέν. Πάντα υπάρχει ένα ποσοστό ανεργίας, γιατί συνεχώς νέα άτομα εισέρχονται στην αγορά εργασίας, ενώ άλλα μετακινούνται από μια εργασία σε άλλη και μπορεί να μεσολαβήσει κάποιο χρονικό διάστημα έως ότου βρουν την κατάλληλη απασχόληση. Η ανεργία τριβής παρατηρείται όταν ένας αριθμός ατόμων αφήνει την δουλειά του οικιοθελώς (ηθελημένη ανεργία) και αναζητά άλλη, όταν εργαζόμενοι απολύονται και αναζητούν εργασία ενώ ταυτόχρονα οι επιχειρήσεις ζητούν προσωπικό. Η εν λόγω ανεργία είναι πιο έντονη στους νέους, γιατί αποφασίζουν ευκολότερα να αφήσουν μια εργασία για να ψάξουν για κάποια καλύτερη. Η συμπεριφορά τους αυτή εξηγείται από το ότι δεν βρίσκουν από την αρχή της σταδιοδρομίας τους την απασχόληση που τους ταιριάζει ή επιδιώκουν να πειραματιστούν με διάφορες εργασίες πριν καταλήξουν κάπου (Κώττη και ΚώττηΠετράκη, 2000).

Σε αντίθεση με τη διαρθρωτική ανεργία, η οποία είναι μακροχρόνιου χαρακτήρα, η ανεργία τριβής δεν συνεπάγεται ότι οι άνεργοι πρέπει να αλλάξουν επάγγελμα ή να μετακινηθούν σε άλλη περιοχή για να βρουν απασχόληση. Η διαφορά που χαρακτηρίζει την ανεργία τριβής από τα άλλα είδη ανεργίας είναι η διάρκειά της η οποία είναι βραχυχρόνια (Πετρινώτη,1989).

2.2.2 Διαρθρωτική (ή τεχνολογική) ανεργία

Πρόκειται για ανεργία η οποία είναι αποτέλεσμα μακροχρόνιων μεταβολών και την αντιμετωπίζουν κυρίως οι νεοεισερχόμενοι, οι οποίοι δεν έχουν τις γνώσεις και δεξιότητες που ζητούν οι εργοδότες. Στην περίπτωση αυτή της διαρθρωτικής ανεργίας ενώ προσφέρονται θέσεις εργασίας, οι άνεργοι δεν έχουν την δυνατότητα να τις καταλάβουν, είτε γιατί τα προσόντα τους δεν είναι αυτά που ζητούν οι εργοδότες, είτε γιατί οι εργοδότες βρίσκονται σε άλλη αγορά εργασίας. Το πρόβλημα της διαρθρωτικής ανεργίας διογκώνεται εξαιτίας των τεχνολογικών μεταβολών (Δεδουσόπουλος, 2000).

2.2.3 Εποχιακή ανεργία

Όπως υπονοεί η ονομασία της, η ανεργία αυτή οφείλεται στην εποχιακή διακύμανση της οικονομικής δραστηριότητας ορισμένων κλάδων (π.χ. τουριστικά επαγγέλματα). Οι διακυμάνσεις αυτές δεν έχουν σχέση με τον οικονομικό κλάδο άλλα εμφανίζονται συστηματικά κάθε χρόνο ανάλογα με την εποχή και άρα είναι προβλέψιμες (Πετρινώτη, 1989).

Η εποχική ανεργία δεν θεωρείται ως σοβαρό οικονομικό πρόβλημα γιατί μπορεί να αντιμετωπιστεί με την εύρεση συμπληρωματικής απασχόλησης ώστε να μην μένουν άνεργοι για μεγάλη περίοδο (Κώττη και Κώττη Πετράκη, 2000). Όμως σε ορισμένες περιπτώσεις οι εποχιακά εργαζόμενοι έχουν μεγαλύτερες αποδοχές τους μήνες που απασχολούνται ώστε να καλύπτονται εισοδηματικά κατά την περίοδο της εποχικής ανεργίας.

2.2.4 Κυκλική ανεργία

Αυτό το είδος της ανεργίας ακολουθεί τους κύκλους, βραχυχρόνιους ή μακροχρόνιους, της οικονομίας: είναι μικρή σε περιόδους αυξημένης δραστηριότητας, ενώ αυξάνεται όσο η οικονομική δραστηριότητα επιβραδύνεται (Σκουτέλης, 1996). Επίσης, οφείλεται σε διακυμάνσεις της ζήτησης εργασίας, οι οποίες έχουν σαν αποτέλεσμα την ύπαρξη λιγότερων κενών θέσεων εργασίας από ότι ατόμων που ζητούν απασχόληση.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η κυκλική ανεργία λέγεται και ως ανεργία από ανεπαρκή συνολική ζήτηση γιατί παρουσιάζεται σε περιόδους οικονομικής ύφεσης όταν η συνολική ζήτηση βρίσκεται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα (Κώττη και Κώττη Πετράκη, 2000)

2.2.5 Καλυμμένη ανεργία

Είναι η ανεργία που υπάρχει όταν οι εργαζόμενοι υποαπασχολούνται. Στις μέρες μας προωθείται σημαντικά η μερική απασχόληση. Οι εργαζόμενοι θέλουν αλλά δεν βρίσκουν πλήρη απασχόληση, γι' αυτό αναγκάζονται να ασχολούνται μερικώς.

2.3 Αιτίες Ανεργίας

Η αιφνίδια αύξηση της ανεργίας μετά το 1973 ανάγκασε πολλούς οικονομολόγους, αναλυτές και άλλους να προσπαθήσουν να δώσουν εξηγήσεις για τις αιτίες της ανεργίας. Συχνά όμως τα αποτελέσματα ήταν απλές προσεγγίσεις που αφορούσαν εξωγενείς ή εξωοικονομικούς παράγοντες (Σκουτέλης, 1996). Η τεχνολογία, η παγκοσμιοποίηση, οι ακαμψίες στην αγορά εργασίας, ο ανταγωνισμός με τρίτες χώρες, η έλλειψη προσαρμογής στους χώρους εργασίας και οι δημογραφικές αλλαγές είναι παράγοντες που οφείλονται για την ευρωπαϊκή ανεργία. Αναλύοντας περαιτέρω τους παραπάνω παράγοντες διαπιστώνουμε ότι:

* Σε περιόδους επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας, δηλαδή όταν η αύξηση της ανεργίας συμπίπτει με την εμφάνιση και εφαρμογή νέων τεχνολογιών, γίνεται προσπάθεια να θεωρηθεί η τεχνολογική πρόοδος ως πηγή ανεργίας. Πολλοί οικονομολόγοι βλέπουν ότι υπάρχει μια έντονη στροφή προς τη ζήτηση για ειδικευμένους εργάτες. Έτσι, μειώνονται οι μισθοί των λιγότερο ειδικευμένων εργαζομένων και αυξάνεται η ανεργία για τους ανειδίκευτους εργαζομένους (Krugman, 1995). Συνεπώς φαίνεται ότι η τεχνολογία καταργεί θέσεις εργασίας και δημιουργεί άλλες.

* Η φυσιολογική αύξηση του γενικού πληθυσμού είχε ως αποτέλεσμα να εισέλθει στην αγορά εργασίας ένας αυξανόμενος άνεργος πληθυσμός ηλικίας 15 έως 65 ετών. Παρόλα αυτά η μείωση του ποσοστού απασχόλησης των ανδρών αντανάκλα εν μέρει τη αύξηση του ποσοστού ανεργίας και το χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό (Σκουτέλης, 1996). Όμως, μεταξύ 1971 και 1981 η μείωση του ποσοστού απασχόλησης εξηγείται εν μέρει από την αύξηση του ποσοστού ανεργίας, αλλά κυρίως αποδίδεται στην μετακίνηση του πληθυσμού από τις αγροτικές περιοχές όπου το ποσοστό απασχόλησης είναι υψηλότερο (41,6 του συνολικού πληθυσμού), προς τις αστικές περιοχές όπου το ποσοστό απασχόλησης είναι χαμηλότερο (32,3%). Μεταξύ του 1981 και 1991 το συνολικό ποσοστό απασχόλησης παρέμεινε σταθερό, συγκαλύπτοντας όμως διαφορές ανάλογα με το φύλο και την ηλικία. Συγκεκριμένα το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών μειώθηκε ενώ των γυναικών αυξήθηκε. Όσον αφορά το υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων εξηγήσεις πρέπει να αναζητηθούν και στους μηχανισμούς μεταβίβασης από το εκπαιδευτικό σύστημα στην αγορά εργασίας.

Συνοψίζοντας, η βραδύτητα της Ευρώπης στους τομείς των επενδύσεων, της συσσώρευσης κεφαλαίου, της ερευνάς και ανάπτυξης καθώς και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, έχει οδηγήσει την ευρωπαϊκή ανεργία σε υψηλά επίπεδα μέχρι και σήμερα.

2.4 Μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας

Για την ανάλυση της ανεργίας των νέων αποτελεί η μελέτη της μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας. Εάν το εκπαιδευτικό σύστημα παραδίδει στην αγορά εργασίας αναγκαίους και καλά εκπαιδευμένους προς παραγωγική απασχόληση εργαζομένους και η αγορά εργασίας τους απορροφά, τους αξιοποιεί και τους αναβαθμίζει, είναι προφανές ότι η μετάβαση είναι ομαλή (Κανελλόπουλος et al., 2003). Κατά την περίοδο του 2008-2010 περίπου 90-100.00 άτομα κάθε χρόνο εξέρχονται από το εκπαιδευτικό σύστημα. Επίσης, οι εξερχόμενοι από τα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ κατά έτος ήταν αριθμητικά λιγότεροι από τους εισερχόμενους ετησίως, ενώ μεγάλα ποσοστά νέων καθίσταται πτυχιούχοι μετά την ηλικία των 24 ετών.

Τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες εμφανίζουν υψηλά ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό. Επιπλέον, όσο υψηλότερο είναι το εκπαιδευτικό επίπεδο τόσο υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής παρατηρούνται.

Οι νέοι που διέκοψαν το σχολείο πριν το τέλος της υποχρεωτικής τους εκπαίδευσης σε σχέση με τους άλλους που συνέχισαν είναι περισσότερο δυσαρεστημένοι από την εργασία που κάνουν κι έχουν συχνότερα την εμπειρία της ανεργίας. Οι άνθρωποι αυτοί έχουν στόχο να εργαστούν στο δημόσιο. Το γεγονός ότι εγκατέλειψαν το σχολείο πρόωρα το αποδίδουν στα οικονομικά προβλήματα της οικογένειας και την ανάγκη συνεισφοράς στο οικογενειακό εισόδημα. Αντιθέτως, όσοι διέκοψαν το σχολείο μετά το τέλος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, σε σχέση με τους υπόλοιπους είναι ικανοποιημένοι από τη εργασία που κάνουν και συγχρόνως έχουν μικρή εμπειρία ανεργίας (Καμπέρης, 2001).

Τέλος, υψηλή ανεργία από έλλειψη προσαρμογής κατά την μετάβαση από το σχολείο στην απασχόληση αντιμετωπίζουν οι νέοι λόγω των συνεχών μεταβολών των εξειδικεύσεων από την επίδραση των τεχνολογικών αλλαγών. Ο Σκουτέλης (1996) υποστηρίζει ότι η μη χρησιμοποίηση μερικών κατηγοριών εργαζομένων θα μπορούσε να εξηγηθεί από την ανισότητα μεταξύ εξειδικεύσεων και χαρακτηριστικών των εργαζομένων σε σχέση με τις απαιτήσεις των εργοδοτών και των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν πρόσφατα. Επισημαίνει ότι υπεύθυνη είναι η κακή λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος είτε πρόκειται για τη βασική εκπαίδευση είτε για την συνεχή κατάρτιση.

2.4.1 Προβλήματα μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας: η ανεργία νέων πτυχιούχων.

Ο κάθε νέος εργαζόμενος ανάλογα με το μορφωτικό του επίπεδο, την εργασιακή του εμπειρία, το επίπεδο δεξιοτήτων του, την πρόσβαση του σε διάφορα δίκτυα πληροφόρησης καθώς και το γεωγραφικό χώρο στο οποίο ανήκει συμμετέχει κάθε στιγμή στην εύρεση εργασίας. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας δεν περιγράφονται με ακρίβεια.

Έτσι η πληθυσμιακή κατηγορία των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από 15 έως και 24 ετών που περιλαμβάνεται στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού που διενεργείται από την ΕΛΣΤΑΤ στην Ελλάδα προσεγγίζει σε κάποιο βαθμό τα χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας που αντιμετωπίζουν οι νεοεισερχόμενοι σε αυτήν απόφοιτοι του τμήματος. Σύμφωνα με τα στοιχεία της μέσης εκπαίδευσης για την περίοδο 2005-2010 η ανεργία σε αυτή την ηλικιακή κατηγορία κυμαίνονταν από 34,5% έως 25,5% περίπου.(Πίνακας 2.1).

Πίνακας 2.1 Ποσοστό ανεργίας κατά ομάδες ηλικιών

Ομάδες ηλικιών	Οκτώβριος					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
15-24 ετών	25,5	22,6	21,9	21,2	27,5	34,6
25-34 »	13,6	10,7	11,7	10,5	12,6	18,3
35-44 »	6,5	5,6	6,0	6,2	8,0	11,5
45-54 »	5,8	4,3	3,7	3,9	7,1	9,3
55-64 »	3,1	3,0	3,4	2,8	5,0	6,4
65-74 »	0,0	1,3	2,7	1,1	1,2	1,2
Σύνολο	9,5	7,7	7,9	7,4	9,8	13,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 2010

Όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε στον πίνακα υπάρχει ένα σημαντικά υψηλό ποσοστό ανέργων το οποίο αγγίζει κυρίως τους νέους εργαζόμενους. Είναι φανερό δηλαδή ότι ένας στους τέσσερις νέους κατά τη διάρκεια των παραγωγικών τους χρόνων είναι άνεργοι.

Παρακάτω στον πίνακα 2.2 θα δούμε αναλυτικά τα ποσοστά ανεργίας την τελευταία δεκαετία για τους άνδρες και τις γυναίκες ανάλογα, σε σχέση με την ηλικία.

Πίνακας 2.2 ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ ΠΛΥΘΗΣΜΟΥ, ΓΙΑ ΑΝΤΡΕΣ-ΓΥΝΑΙΚΕΣ, ΚΑΙ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ 15-29 ΕΤΩΝ⁽¹⁾ 2000-2011

Έτος Year	Σύνολο Total	Άρρενες Males	Θήλειες Females	Άτομα ηλικίας 15 - 29 ετών Persons aged 15 - 29 Years
2000	11.2	7.4	17.0	23.0
2001	10.4	6.9	15.9	21.5
2002	9.3	6.4	15.2	20.4
2003	10.2	6.0	14.3	19.5
2004	9.6	6.3	15.9	20.1
2005	9.6	5.8	15.2	18.8
2006	8.8	5.6	13.4	17.8
2007	8.1	5.0	12.6	17.0
2008	7.2	4.7	10.9	15.5
2009	8.9	6.3	12.5	17.7
2010	11.8	9.4	15.3	22.8
2011	16.3	13.7	20.0	32.9

Πηγή: Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας ΕΛΣΤΑΤ. Source: Population and Labour Market Statistics Division ELSTAT.
 (1) Τα στοιχεία αναφέρονται στο Β' τρίμηνο εκάστου έτους. (1) Data refer to the 2nd quarter of each year.

Σε αυτόν τον πίνακα παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας την τελευταία δωδεκαετία και για τα δύο φύλα παρουσιάζεται το 2011, στους άνδρες με ποσοστό 13,7% και στις γυναίκες με 20%. Αντιθέτως, το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται και για τα δύο φύλα το 2008, στους άνδρες με ποσοστό 4,7% και στις γυναίκες με 10,9%.

Στη συνέχεια, θα παρουσιάσουμε τους βασικούς δείκτες απασχόλησης στην Ελλάδα κατά επάγγελμα και κλάδο (πίνακας 2.3) και όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε υπάρχει σταδιακή μείωση του ποσοστού της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού στο σύνολό του, σε αντίθεση με το ποσοστό της ανεργίας που ολοένα και αυξάνεται στο σύνολό της.

Πίνακας 2.3 Εργατικό δυναμικό

Χιλιάδες	2009	2010	2011
Εργατικό δυναμικό	4.974,5	5.021,0	4.967,2
Απασχολούμενοι	4.531,9	4.427,0	4.156,3
% του συνόλου του εργατικού δυναμικού	91,1	88,2	83,7
Κατά κλάδο:			
Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	529,6	551,7	509,8
Ορυχεία και λατομεία	14,0	13,4	10,4
Μεταποίηση	516,0	483,1	417,0
Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	30,5	27,6	22,7
Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης ..	29,9	32,3	28,1
Κατασκευές	366,6	330,0	262,2
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	828,2	801,1	772,9
Μεταφορά και αποθήκευση	219,8	204,8	205,5
Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης	314,8	302,2	303,8
Ενημέρωση και επικοινωνία	82,2	87,6	79,5
Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	114,1	115,1	111,9
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	8,7	6,5	4,5
Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	232,2	215,2	212,4
Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	78,6	74,1	81,7
Δημόσια διοίκηση και άμυνα ¹ υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	378,6	374,4	365,9
Εκπαίδευση	331,9	331,1	313,0
Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας	225,9	247,8	238,7
Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	55,9	49,0	48,4
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	86,3	87,1	87,6
Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	87,1	91,3	78,6
Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	1,1	1,5	2,0
Άνεργοι	442,6	594,0	810,8
% του συνόλου του εργατικού δυναμικού	8,9	11,8	16,3

Σημείωση: Τα στοιχεία του πίνακα αφορούν στο Β' τρίμηνο του έτους αναφοράς.

Η συγκέντρωση του εργατικού δυναμικού στους διάφορους κλάδους και θέσεις, ως ένα βαθμό αντανακλά τη διάρθρωση και ανάπτυξη της οικονομίας. Στην διάρκεια των ετών 2009-2011 η απασχόληση των νέων μειώνεται συνεχώς και κατά τομέα παραγωγής. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώνεται στον δευτερογενή τομέα της οικονομίας, ενώ η μικρότερη στον πρωτογενή.

Είναι σαφές, ότι οι κλάδοι όπως η γεωργία και η βιομηχανία δεν συγκεντρώνουν ιδιαίτερα εκπαιδευμένο προσωπικό. Αντίθετα, το συγκεντρώνουν οι ποικίλοι κλάδοι των υπηρεσιών.

Γενικότερα, ο πρωτογενής (γεωργία, κτηνοτροφία, δάση, αλιεία) και δευτερογενής (ορυχεία, μεταποίηση, ηλεκτρισμός) τομέας θα παρουσιάσουν αύξησης των θέσεων εργασίας μέσα στα επόμενα χρόνια. Αντίθετα, ο τριτογενής τομέας φαίνεται να εξαντλεί τα όριά του στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

2.5 Απασχολησιμότητα

Η αλλαγή της φύσης του συμβολαίου απασχόλησης μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων είχε ως αποτέλεσμα να χρησιμοποιείται ο όρος της απασχολησιμότητας αντί για την “ασφάλεια της απασχόλησης” (Hillage&Pollard, 1998:4). Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ορίζει την απασχολησιμότητα ως την ικανότητα των ανθρώπων να έχουν απασχόληση: σχετίζεται όχι μόνο με την επάρκεια των ικανοτήτων τους, αλλά και με τα κίνητρα και τις ευκαιρίες που τους προσφέρονται για την εύρεση εργασίας.(Chabbert&Kershen, 2001:97). Η βελτίωση της απασχολησιμότητας δε σημαίνει μόνο βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου ενός ατόμου, αλλά περισσότερες δυνατότητες να χρησιμοποιηθεί αυτό κατά τη διάρκεια εύρεσης ή όταν το άτομο επωφελείται από τα πλεονεκτήματα της απασχολησιμότητας. (McQuaid&Lindsay, 2002:615).

Η Commission of the European Communities (2001:10) ορίζει την απασχολησιμότητα ως τη “θεραπεία των ανέργων” και ο ορισμός αυτός καλύπτει την αποτροπή της πρώιμης εγκατάλειψης του σχολείου, της ανεργίας, την αυξημένη πρόσβαση σε μια αγορά εργασίας που δεν ευνοεί τον αποκλεισμό, τη στήριξη της ικανότητας των εργατών, ώστε να παραμένουν δραστήριοι και την προώθηση της συνεχούς ανανέωσης των επιδεξιοτήτων. Η έννοια της απασχολησιμότητας περιλαμβάνει έναν αριθμό ατομικών χαρακτηριστικών, πλαισίων και επιπέδων ζήτησης εργασίας. Τα ατομικά χαρακτηριστικά μπορεί να είναι μη μεταβλητά (π.χ. ηλικία, ποινικό μητρώο) ή μεταβλητά (εκπαίδευση, κατάρτιση, εμπόδια υγείας όπως εξάρτηση από τα ναρκωτικά). Τα διάφορα πλαίσια περιλαμβάνουν πιθανές οικογενειακές ευθύνες, τοποθεσίες εγκαταστάσεις της κατοικίας και κοινωνικά δίκτυα. Τέλος τα επίπεδα ζήτησης εργασίας αφορούν το μικρό-επίπεδο κάθε ξεχωριστής εταιρείας ή το μακρο-επίπεδο της συνολικής ζήτησης της αγοράς εργασίας (Barrettetal,2001:10-12).

Απασχολησιμότητα είναι η ικανότητα μετακίνησης μέσα στην αγορά εργασίας για την πραγματοποίηση της αειφόρου απασχόλησης. Για κάθε άτομο η απασχολησιμότητα εξαρτάται από τη γνώση, τις δεξιότητες και τη νοοτροπία που διαθέτει, τον τρόπο που χρησιμοποιεί αυτά τα πλεονεκτήματα και τα παρουσιάζει στους εργοδότες και το ευρύτερο πλαίσιο (π.χ. προσωπικές καταστάσεις και περιβάλλον της αγοράς εργασίας) μέσα στο οποίο αναζητεί απασχόληση.(Hillage&Pollard, 1998:12).

Υπάρχει επίσης ένας διαχωρισμός επιδεξιότητων σε <<σταθερές>>(hard) και <<εύκαμπτες>> (soft), όπου οι σταθερές είναι θεωρητικές και τεχνικές γνώσεις που σχετίζονται με τη θέση εργασίας και οι εύκαμπτες είναι δεξιότητες επικοινωνίας και προσωπικά κίνητρα και ενθουσιασμός. Σύμφωνα με τους Hillage&Pollard (1998), τους οποίους αναφέρουν οι McQuaid&Lindsay (2002:617) και Lindsay et (2003:188), η απασχολησιμότητα είναι το αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης διαφόρων παραγόντων, οι οποίοι είναι τα πλεονεκτήματα της απασχολησιμότητας (βασικές επιδεξιότητες, επικοινωνία και ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και εργασία σε ομάδα), η ατομική παρουσίαση (βιογραφικό σημείωμα, αιτήσεις, συνέντευξη), η προσωπική ανάπτυξη (ικανότητες και επιδεξιότητες διαχείρισης καριέρας) και το ευρύτερο πλαίσιο (κατάσταση της αγοράς εργασίας και εξωτερικοί κοινωνικο-οικονομικοί παράγοντες κατά την αναζήτηση εργασίας).

Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 1981 και μετά υπάρχει αύξηση της απασχολησιμότητας των γυναικών. Αυτό οφείλεται σε μεταβολές των κοινωνικών αντιλήψεων, στην άνοδο του μορφωτικού επιπέδου, στα καταναλωτικά πρότυπα, στις πολιτικές πρακτικές που προωθούν την ισότητα, στην κατάσταση της οικονομίας και στις διαρθρωτικές αλλαγές της οικονομίας με την αύξηση των θέσεων εργασίας στον τριτογενή τομέα. Ταυτόχρονα όμως, διαπιστώνουμε ότι η συνολική ανεργία των γυναικών είναι δυσανάλογη με τη συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό και η διάρκεια της ανεργίας τους μεγαλύτερη από αυτή των ανδρών. Μάλιστα, υψηλότερο κίνδυνο ανεργίας παρουσιάζουν οι νέες γυναίκες, οι φοιτήτριες, οι απόφοιτες μέσης εκπαίδευσης, οι ανειδίκευτες εργάτριες και όσες διαμένουν σε αστικές περιοχές (Αθανασιάδου et al., 2001)

Πίνακας 2.4: Εργατικό δυναμικό και μεταβολές 2010-2011

	Εργατικό Δυναμικό 2011, (σε χιλ.)				Μεταβολές 2010-2011		
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	% Ανεργίας	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι
Σύνολο	4.987,0	4.194,4	792,6	15,9%	-25,361	-231,195	205,835
15-29 ετών	927,4	640,719	286,6	30,9%	-45,351	-115,381	70,030
30 ετών & άνω	4.059,7	3.553,7	506,0	12,5%	19,990	-115,814	135,805
Άνδρες	2.888,0	2.503,9	384,1	13,3%	-36,223	-156,198	119,975
15-29 ετών	509,1	372,3	136,8	26,9%	-27,637	-67,419	39,782
30 ετών & άνω	2.378,8	2.131,5	247,3	10,4%	-8,586	-88,779	80,193
Γυναίκες	2.099,1	1.690,6	408,5	19,5%	10,862	-74,997	85,859
15-29 ετών	418,2	268,4	149,8	35,8%	-17,714	-47,962	30,248
30 ετών & άνω	1680,8	1422,2	258,7	15,4%	28,576	-27,035	55,612

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛ.ΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2010, 2011 Α' τριμήνου.

2.5.1 Πλεονεκτήματα της απασχολησιμότητας

Διακρίνονται σε :γνώση, δεξιότητες και νοοτροπία.

Ατομική παρουσίαση

Είναι η ικανότητα του ατόμου να παρουσιάζει τα ατού της απασχολησιμότητας στην αγορά με επιτυχημένο τρόπο. Περιλαμβάνει την παρουσίαση του βιογραφικού σημειώματος, τα προσόντα που κατέχει το άτομο, τις συστάσεις, την επαγγελματική εμπειρία και την τεχνική της συνέντευξης (Hillage&Pollard, 1998:18).

Προσωπική Ανάπτυξη

Περιλαμβάνει τις ικανότητες διαχείρισης καριέρας και εύρεσης εργασίας. Οι πρώτες αφορούν χαρακτηριστικά και ικανότητες, όπως η αυτογνωσία, η επίγνωση των ευκαιριών που υπάρχουν, η ικανότητα λήψης αποφάσεων κλπ .Οι δεύτερες περιλαμβάνουν την ικανότητα εύρεσης της κατάλληλης εργασίας. Επίσης, η προσωπική ανάπτυξη περικλείει και τη διάθεση και ευελιξία του ατόμου για μετακίνηση, καθώς με αυτό τον τρόπο αυξάνονται οι πιθανότητες εύρεσης απασχόλησης (Hillage&Pollard, 1998:18).

Ευρύτερο πλαίσιο

Στα όρια του λαμβάνει χώρα η διαδικασία της εύρεσης εργασίας. Αφορά προσωπικές καταστάσεις (ευθύνες φροντίδας, ηλικία, αναπηρία κλπ), οι οποίες επηρεάζουν την ασφαλή πρόσβαση στην απασχόληση και εξωτερικούς παράγοντες, οι οποίοι μπορεί να περικλείουν και εμπόδια, όπως η αντίληψη και τα κριτήρια επιλογής των εργοδοτών, η μακροοικονομική ζήτηση και η στενότητα της αγοράς εργασίας, οι συνθήκες της αγοράς εργασίας και η γεωγραφική της θέση, οι διαδικασίες δημοσίευσης θέσεων εργασίας και η διασύνδεσή τους με όσους αναζητούν εργασία κλπ (Hillage&Pollard, 1998:18).

Τέλος, σύμφωνα με το Finn (2000:387) την απασχολησιμότητα αποτελούν τρία στοιχεία: η διασφάλιση ότι οι προσωπικές δεξιότητες, η γνώση της αγοράς εργασίας και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες καριέρας αποτελούν στοιχεία του συστήματος εκπαίδευσης και συνεισφέρουν σε επιτυχή αρχική απασχόληση, η διατήρηση της απασχόλησης και η επιτυχής προσαρμογή σε νέες εργασιακές απαιτήσεις και η επιτυχία στην εύρεση εργασίας όταν είναι απαραίτητο.

Με βάση τους (Hillage&Pollard, 1998-23-24) οι ομάδες –κλειδιά που μελετώνται και τις οποίες συνήθως αφορούν οι διάφορες κυβερνητικές πολιτικές είναι:

- Εκείνοι που μπαίνουν για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας.
- Οι άνεργοι, οι οποίοι διακρίνονται στους προσωρινά ανέργους (οι οποίοι δεν αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα έντονα προβλήματα εύρεσης εργασίας) και οι μακροχρόνια άνεργοι για τους οποίους είναι απαραίτητα ριζικά μέτρα στήριξης.
- Οι άεργοι οι οποίοι μπορούν υπό ορισμένες προϋποθέσεις να αποκτήσουν απασχόληση.
- Όσοι απασχολούνται άλλα διατρέχουν τον κίνδυνο της ανεργίας. Η μείωση του κινδύνου αυτού επιτυγχάνεται με την ενδυνάμωση της προσαρμοστικότητάς τους.
- Όσοι απασχολούνται, αλλά με τη μορφή της υποαπασχόλησης και για θέσεις που απαιτούν λιγότερα προσόντα από αυτά που διαθέτουν.

Τέλος οι Monketal (1999:4) και Schucksmith (2000:17) αναφέρονται στις γέφυρες για την απασχολησιμότητα, οι οποίες αναπτύσσονται επίσημα και εφαρμόζονται είτε από τις εθνικές και τοπικές αρχές είτε από τα ίδια τα άτομα που αναζητούν εργασία. Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει στρατηγικές επίσημης αναζήτησης εργασίας, στις οποίες περιλαμβάνονται τα

διάφορα κέντρα εύρεσης εργασίας και μέτρα στήριξης της αυτοαπασχόλησης και κατάρτισης. Οι γέφυρες που αναπτύσσουν οι ίδιοι οι άνεργοι αφορούν τις μετακινήσεις προς την εργασία και τη φροντίδα των παιδιών, δίκτυα στήριξης αποτελούμενα από φίλους και συγγενείς και την είσοδό τους σε τοπικά δίκτυα, όπου μέσω προσωπικών επαφών συλλέγουν πληροφορίες για την απασχόληση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 Επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων του τμήματος νοσηλευτικής

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ'ΑΡΙΘΜ.351

Καθορισμός Επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων του τμήματος Νοσηλευτικής.

Άρθρο 1

Επαγγελματικά δικαιώματα Πτυχιούχων του τμήματος Νοσηλευτικής της Σχολής Επαγγελμάτων Υγείας και Πρόνοιας

1. Οι πτυχιούχοι του τμήματος Νοσηλευτικής της Σχολής Επαγγελμάτων Υγείας και Πρόνοιας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων που φέρουν τον επαγγελματικό τίτλο <<Νοσηλεύτης Νοσηλεύτρια (παρ. 2 άρθρο 5 του .Ν. 1579/85) αποκτούν ειδικές επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις σε όλο το φάσμα της γενικής νοσηλευτικής φροντίδας ως πολυδύναμοι νοσηλευτές γενικών φροντίδων.

2. Οι νοσηλευτές έχουν δικαίωμα απασχόλησης είτε ως στελέχη νοσηλευτικών μονάδων, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα είτε ως αυτοαπασχολούμενοι σε όλο το φάσμα παροχής νοσηλευτικών μονάδων και ειδικότερα με τα εξής αντικείμενα και δραστηριότητες.

2.1. Νοσηλευτικές πράξεις που γίνονται με τη δική τους απόφαση και ευθύνη εκτέλεσης προς κάλυψη των αναγκών του ανθρώπου σαν βιοψυχοκοινωνική οντότητα, στους τομείς υγιεινής, του ίδιου περιβάλλοντος του, ασφάλειας, άνεσης υποβοήθησης οργανικών λειτουργιών, διατήρησης ισοζυγίων του.

2.1.1. Παροχή ολοκληρωμένης και εξατομικευμένης φροντίδας σε κλινήρεις αρρώστους, όλων των ηλικιών, που πάσχουν από διάφορα νοσήματα.

2.1.2. Λήψη νοσηλευτικών μέτρων και επίβλεψη ανάπαυσης και ύπνου.

2.1.3. Λήψη μέτρων για πρόληψη και φροντίδα επιπλοκών από μακροχρόνια κατάκλιση.

2.1.4. Κάλυψη των αδυναμιών αυτοφροντίδας.

2.1.5. Υποβοήθηση και φροντίδα λειτουργιών απέκκρισης εντέρου και ουροδόχου κύστης

.

2.1.6. Λήψη νοσηλευτικών μέτρων για παραγωγή αναπνευστικής λειτουργίας .

2.1.7. Στενή παρακολούθηση αρρώστων για έγκαιρη διαπίστωση δυσχερειών ή επιπλοκών από τη νόσο, τις διαγνωστικές εξετάσεις και τα θεραπευτικά σχήματα.

2.1.8. Λήψη μέτρων για πρόληψη ατυχημάτων στο χώρο παροχής νοσηλευτικής φροντίδας.

- 2.1.9. Απομόνωση και δήλωση αρρώστου με λοιμώδεις νοσήματα.
- 2.1.10. Προθανάτια υποστήριξη και φροντίδα του αρρώστου και μεταθανάτια φροντίδα του αρρώστου, στο θάλαμο και υποστήριξη της οικογένειας.
- 2.1.11. Σίτιση αρρώστου με όλους τους τρόπους.
- 2.1.12. Εφαρμογή φυσικών μέσων για πρόκληση υποθερμίας και επισπαστικών.
- 2.1.13. Πληροφόρηση του αρρώστου και των οικείων του σε θέματα που αφορούν
- **Τη λειτουργία του νοσοκομείου**
 - **Τη νομοθεσία των υπηρεσιών υγείας**
 - **Την εφαρμοζόμενη θεραπευτική αγωγή**
- 2.1.14. Εκπαίδευση και παροχή βοήθειας στον άρρωστο με σκοπό την αυτοφροντίδα.
- 2.1.15. Εκπαίδευση και παροχή βοήθειας στους οικείους του αρρώστου με σκοπό τη συνέχιση της φροντίδας στο σπίτι.
- 2.1.16. Φροντίδα και υποστήριξη αρρώστου και περιβάλλοντος όταν υπάρχει χρόνιο νόσημα ή ανίατο νόσημα.
- 2.1.17. Βοήθεια στην επικοινωνία μεταξύ αρρώστου, οικογένειας, γιατρού, προσωπικού του νοσοκομείου άλλων κοινωνικών και κοινοτικών ιδρυμάτων .
- 2.1.18. Διενέργεια γραπτής και προφορικής ενημερωτικής επικοινωνίας με τα μέλη της υγειονομικής ομάδας και άλλους συναφείς Οργανισμούς .
- 2.1.19. Συνεργασία στο συντονισμό των ενεργειών για την πρόληψη, θεραπεία και αποκατάσταση.
- 2.2. Πράξεις σε απουσία γιατρού.
- 2.2.1. Εφαρμογή πρωτοκόλλου επειγουσών ενεργειών σε χώρους ή μονάδες όπου δεν είναι σπάνια προβλεπτά οξέα συμβάντα.
- 2.2.2. Εφαρμογή πρώτων βοηθειών.
- 2.3. Πράξεις μετά από γνωμάτευση γιατρού και εκτέλεση από τον νοσηλευτή.
- Ο νοσηλευτής έχει την ικανότητα λόγω σπουδών και πρακτικής εμπειρίας να εκτελεί και τις πιο περίπλοκες πράξεις κατ' εφαρμογή του θεραπευτικού προγράμματος.
- 2.3.2. Χορήγηση φαρμάκων από όλες τις οδούς.
- 2.3.3. Χορήγηση οξυγόνου με όλους τους τρόπους.
- 2.3.4. Πλήρης παρεντερική θρέψη.
- 2.3.5. Θεραπευτικά λουτρά.
- 2.3.6. Βρογχική παροχέτευση εκκρίσεων.
3. Οι νοσηλευτές έχουν δικαίωμα να:

- 3.1. Συμμετέχουν σε περίπτωση θεομηνιών και έκτακτων αναγκών στην κοινή προσπάθεια για την αντιμετώπιση υγειονομικών προβλημάτων.
 - 3.2. Συμμετέχουν σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων του συστήματος υγείας για τον καθορισμό της πολιτικής υγείας .
 - 3.3. Καλύπτουν όλο το φάσμα της διοικητικής ιεραρχίας της σχετικής με τον τομέα της ειδικότητάς τους, σύμφωνα με την κάθε φορά ισχύουσα νομοθεσία.
 - 3.4. Καθορίζουν τα κριτήρια της νοσηλευτικής φροντίδας σε όλα τα πλαίσια της νοσηλευτικής άσκησης.
 - 3.5. Άσκουν κάθε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα που εμφανίζεται στο αντικείμενο της ειδικότητάς τους με την εξέλιξη της τεχνολογίας σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της κάθε φορά ισχύουσας νομοθεσίας.
 - 3.6. Καλύπτουν τομείς νοσηλευτικών ειδικοτήτων, έλλειψη ειδικών νοσηλευτών αφού εκπαιδευτούν με ταχύρυθμα προγράμματα.
4. Οι πτυχιούχοι του αναφερόμενου τμήματος απασχολούνται στην νοσηλευτική εκπαίδευση σύμφωνα με την κάθε φορά ισχύουσα νομοθεσία.
- Ακόμη έχουν το δικαίωμα να επισημαίνουν προβλήματα για έρευνα ή μελέτη και να τις διεξαγάγουν με σκοπό την προαγωγή της νοσηλευτικής επιστήμης και μεθοδολογίας.
5. Οι παραπάνω πτυχιούχοι ασκούν το επάγγελμα στο πλαίσιο των παραπάνω επαγγελματικών τους δικαιωμάτων μετά την απόκτηση άδειας άσκησης επαγγέλματος που χορηγείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

3.2 Νομός ΥΠ' ΑΡΙΘ.1579

Ρυθμίσεις για την εφαρμογή και ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Υγείας και άλλες διατάξεις .

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

Άρθρο 5.

Νοσηλευτικό προσωπικό-Ειδικότητες.

1. Στο νοσηλευτικό προσωπικό που υπηρετεί και ασκεί πρωτοβάθμια ,δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια περίθαλψη και φροντίδα ανήκουν:

- α) Οι απόφοιτοι της ανώτατης νοσηλευτικής Α.Ε.Ι
- β) Οι απόφοιτοι των τμημάτων νοσηλευτικής. μαιών και επισκεπτριών-επισκεπτών των ΤΕΙ.
- γ) Οι απόφοιτοι των ανώτερων σχολών αδελφών νοσοκόμων επισκεπτριών αδελφών νοσοκόμων και μαιών του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που εντάχθηκαν στα ΤΕΙ.
- δ) Οι απόφοιτοι των σχολών Κ.Α.Τ.Ε.Ε νοσηλευτικής- μαιευτικής.
- ε) Οι απόφοιτοι του τμήματος νοσηλευτικής των τεχνικών επαγγελματικών λυκείων.
- στ) Οι απόφοιτοι των μέσων τεχνικών –επαγγελματικών σχολών νοσηλευτικής.
- ζ) Οι πρακτικοί νοσοκόμοι.

2.Α. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καθιερώνεται ο επαγγελματικός τίτλος του νοσηλευτή και νοσηλεύτριας στους πτυχιούχους ή διπλωματούχους των:

- α) Τμημάτων νοσηλευτικής Α.Ε.Ι
- β) Νοσηλευτικής τμημάτων Τ.Ε.Ι.
- γ) Τέως ανωτέρων σχολών αδελφών νοσοκόμων, επισκεπτριών αδελφών νοσοκόμων αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Κ.Α. Τ.Ε.Ε.
- δ) Ισότιμων σχολών αλλοδαπής των αντίστοιχων σχολών α,β,γ.

Η έννοια του νοσηλευτή ή νοσηλεύτριας προσδιορίζεται σύμφωνα με την 149 σύμβαση εργασίας.

Β. Για τους νοσηλευτές και νοσηλεύτριες ορίζονται οι παρακάτω ειδικότητες:

- α) Ειδικότητας νοσηλευτικής παθολογικής.
- β) Ειδικότητα νοσηλευτικής παιδιατρικής.
- γ) Ειδικότητα νοσηλευτικής χειρουργικής .
- δ) Ειδικότητα νοσηλευτικής ψυχικής υγείας.

Με π δ/μα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευτικών ύστερα από γνώμη του Κ.Ε.Σ.Υ μπορεί να ορίζονται και άλλες νοσηλευτικές ειδικότητες.

3. Για την άσκηση της νοσηλευτικής ειδικότητας απαιτείται ειδική εκπαίδευση και χορήγηση αντίστοιχου τίτλου ειδικού νοσηλευτή. Τίτλος ειδικού νοσηλευτή χορηγείται σε απόφοιτους των ανωτέρων σχολών, των αντίστοιχων τμημάτων ΤΕΙ και των Α.Ε.Ι.

4. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ύστερα από τη γνώμη του Κ.Ε.Σ.Υ ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση τίτλου ειδικού νοσηλευτή, η διάρκεια και το περιεχόμενο της αντίστοιχης εκπαίδευσης, ο αριθμός των εκπαιδευόμενων κατά ειδικότητα, οι μονάδες όπου παρέχεται η εκπαίδευση, ο τρόπος και η διαδικασία τοποθέτησης των ειδικευόμενων νοσηλευτών στις μονάδες αυτές και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

5. Η εφαρμογή προγραμμάτων εκπαίδευσης νοσηλευτών για λήψη τίτλου ειδικού σε νοσηλευτικές ειδικότητες σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού αρχίζει από την 1.1.1987. Μέχρι την έναρξη εφαρμογής των ειδικοτήτων του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.δ.781/1970 (ΦΕΚ 291).

6. Οι νοσηλευτές που έχουν τίτλο ειδικού νοσηλευτή, εκτός από τις ειδικές νοσηλευτικές υπηρεσίες στον τομέα της ειδικότητας ,παρέχουν γενικές νοσηλευτικές υπηρεσίες και σε άλλους τομείς της νοσηλευτικής όπως και οι νοσηλευτές χωρίς τίτλο ειδικού νοσηλευτή, για μια πενταετία από 1987.

7. Οι πρακτικές και θεωρητικές εξετάσεις των πτυχιούχων μαιών και μαιευτών των ισότιμων σχολών της αλλοδαπής εκτός από εκείνους που προέρχονται από χώρες μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Ε.Ο.Κ) που αναφέρονται στο άρθρο 1 του α.δ 2593/1953 (ΦΕΚ 256) διεξάγονται από τριμελή επιτροπή.

Η συγκρότηση της επιτροπής γίνεται με απόφαση του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ύστερα από γνώμη του Κ.Ε.Σ.Υ.

Η επιτροπή αποτελείται από:

- α) Έναν διευθυντή μαιευτικής – γυναικολογικής κλινικής ή διευθυντή μαιευτικού – γυναικολογικού τμήματος που δίνει ειδικότητα.
- β) Μια διευθύνουσα ή προϊσταμένη μαία.
- γ) Τον προϊστάμενο του τμήματος μαιευτικής Τ.Ε.Ι ή εκπρόσωπό του, στην εκπαιδευτική περιφέρεια του οποίου υπάγεται το μαιευτικό – γυναικολογικό τμήμα. Τα μέλη των περιπτώσεων α και β πρέπει να υπηρετούν στα αντίστοιχα τμήματα που έγινε η άσκηση. Με όμοια απόφαση ορίζονται τα μαιευτήρια και μαιευτικά –γυναικολογικά τμήματα των νοσοκομείων της Χώρας στα οποία πραγματοποιείται η πρακτική άσκηση των παραπάνω πτυχιούχων.

8. Με προεδρικό διάταγμα μετά από πρόταση του Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού ρυθμίζονται θέματα που αναφέρονται στην άσκηση του νοσηλευτικού επαγγέλματος καθώς και στην προστασία και προαγωγή του.(Εφημερίς της Ελληνικής Κυβερνήσεως της Ελλάδας, Τεύχος Πρώτο, Αθήνα 17 Ιουλίου 2001)

3.3 Κώδικας νοσηλευτικής δεοντολογίας

Άρθρο 1

Ο Νοσηλευτής οφείλει να αποτελεί υπόδειγμα έντιμου και άμεμπτου ατόμου σ'όλες τις εκδηλώσεις της ζωής του και να προστατεύει την αξιοπρέπεια του νοσηλευτικού επαγγέλματος.

Οφείλει γενικά να πράττει καθετί που επιβάλλει το καθήκον του, σύμφωνα με τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα, τις αρχές της ηθικής και της δεοντολογίας, τις διατάξεις του παρόντος κώδικα και τις διατάξεις που αφορούν στην άσκηση του νοσηλευτικού επαγγέλματος.

Άρθρο 2

Πρωταρχική μέριμνα του νοσηλευτή κατά την παροχή των υπηρεσιών του είναι η κάλυψη των αναγκών του ανθρώπου ως βιο-ψυχοκοινωνικής οντότητας και πνευματικής οντότητας τον αποκλειστικό γνώμονα το συμφέρον του ασθενή, στα πλαίσια της πρόληψης, διάγνωσης,

θεραπείας αποκατάστασης και ανακούφισης από τον πόνο, οφείλει ο νοσηλευτής να χρησιμοποιεί το σύνολο των επιστημονικών και επαγγελματικών του γνώσεων και δεξιοτήτων και την εμπειρία του, διατηρώντας σε κάθε περίπτωση την επιστημονική και επαγγελματική του ανεξαρτησία.

Άρθρο 3

Ιδιαίτερο καθήκον του νοσηλευτή αποτελεί η φροντίδα του ασθενή, με τη δημιουργία του καταλλήλου θεραπευτικού περιβάλλοντος ώστε ο ασθενής να απολαμβάνει τη μέγιστη δυνατή σωματική, ψυχική και πνευματική υγεία.

Άρθρο 4

Ο Νοσηλευτής πρέπει κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του να απέχει από κάθε πράξη ή παράλειψη που είναι δυνατόν να δημιουργήσει την υπόνοια ότι καταφεύγει σε παραπλάνηση ή εξαπάτηση των ασθενών, προσέλευση πελατείας, προσωπική διαφήμιση, συνεταιρισμό με άτομα που δεν ασκούν το επάγγελμα, συγκάλυψη ατόμων που ασκούν μη νόμιμα το επάγγελμα, ή αθέμιτο ανταγωνισμό συναδέλφων.

Άρθρο 5

Ο Νοσηλευτής οφείλει απόλυτο σεβασμό στην προσωπικότητα του, την αξιοπρέπεια και την τιμή του ασθενή. Οφείλει να λαμβάνει κάθε μέτρο που προάγει, αλλά και να απέχει από κάθε ενέργεια που είναι δυνατό να θίξει το αίσθημα της προσωπικής ελευθερίας και την ελεύθερη βούληση του ασθενή.

Άρθρο 6

Ο Νοσηλευτής οφείλει να προσφέρει ισότιμα προς όλους τους ασθενείς την ίδια φροντίδα, επιμέλεια και αφοσίωση, ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές, ιδεολογικές ή άλλες πεποιθήσεις τους, την κοινωνική και την οικονομική τους κατάσταση ή βαρύτητα της νόσου.

Άρθρο 7

Ο Νοσηλευτής οφείλει απεριόριστο σεβασμό στην αξία της ανθρώπινης ζωής, λαμβάνει κάθε μέτρο για την διάσωση ή διατήρηση της και απέχει από κάθε ενεργεία που είναι δυνατό να τη θέσει σε κίνδυνο.

Άρθρο 8

Ο Νοσηλευτής οφείλει να παρέχει τις υπηρεσίες του μα αποκλειστικό γνώμονα το συμφέρον του ασθενή, στα πλαίσια και όρια των καθηκόντων του, σύμφωνα με τα δεδομένα της νοσηλευτικής επιστήμης και τις διατάξεις που αφορούν την άσκηση του επαγγέλματος, αποφεύγοντας οποιαδήποτε μη ενδεδειγμένη ή πειραματική διαγνωστική ή θεραπευτική μέθοδο.

Για το σκοπό αυτό, ο Νοσηλευτής οφείλει να ενημερώνει και να βελτιώνει τις δεξιότητές του στα πλαίσια της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης.

Άρθρο 9

Ο Νοσηλευτής οφείλει να παρέχει τη συνδρομή του στον ασθενή με κάθε θεμιτό μέσο και να τον προστατεύει από οποιαδήποτε βλάβη ή κίνδυνο στο χώρο παροχής των υπηρεσιών του, δημιουργώντας ένα ασφαλές περιβάλλον.

Οφείλει επίσης να διαφυλάττει τα ατομικά δικαιώματα του ασθενή και να αποτρέπει με κάθε δυνατό μέσο οποιαδήποτε μορφή παραβίασης τους.

Άρθρο 10

Ο Νοσηλευτής, σεβόμενος την προσωπικότητα του ασθενή, πρέπει να παρέχει τη συνδρομή του για την ορθή ενημέρωση του ασθενή αναφορικά με την πρόγνωση, τη διάγνωση, τη θεραπεία, τους ενδεχόμενους κινδύνους και τα οφέλη, πριν από τη διενέργεια κάθε νοσηλευτικής ή ιατρικής πράξης.

Άρθρο 11

Ο Νοσηλευτής οφείλει απεριόριστο σεβασμό στην ιδιωτική ζωή του ασθενή και απέχει από κάθε πράξη ή παράλειψη που είναι δυνατόν να βλάψει τον απόρρητο χαρακτήρα των κάθε είδους πληροφοριών των οποίων λαμβάνει γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

Άρθρο 12

Ο Νοσηλευτής οφείλει να διατηρεί άριστες σχέσεις με τους συναδέλφους Νοσηλευτές, τους ιατρούς και το λοιπό προσωπικό κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, παραμερίζοντας κάθε διαφορά με γνώμονα το συμφέρον του ασθενή και την εύρυθμη λειτουργία του φορέα παροχής υπηρεσιών. Οφείλει να σέβεται και να τιμά τους συναδέλφους Νοσηλευτές κάθε βαθμίδος, εκπαίδευσης ή ειδίκευσης τηρώντας την ιεραρχία.

Άρθρο 13

Ο Νοσηλευτής οφείλει να σέβεται και να συνεργάζεται αρμονικά με τους ιατρούς, ακολουθώντας με ακρίβεια τις ιατρικές οδηγίες, διατηρώντας την επιστημονική του ανεξαρτησία και την ιδιότητα του ως ισότιμου μέλους της θεραπευτικής ομάδας,

Άρθρο 14

Απαγορεύεται στο Νοσηλευτή να προβαίνει σε επικρίσεις ή αποδοκιμασίες του έργου των συναδέλφων του, των ιατρών και του λοιπού προσωπικού.

Άρθρο 15

Ο Νοσηλευτής οφείλει να παρέχει τις υπηρεσίες του και τη συνδρομή του στις δημόσιες αρχές για την προαγωγή και διασφάλιση της δημόσιας υγείας, τόσο στα πλαίσια της

κοινοτικής νοσηλευτικής όσο και κατά την παροχή νοσηλευτικών υπηρεσιών γενικότερα, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 16

Ο Νοσηλευτής που ασχολείται με την έρευνα οφείλει να τηρεί τις γενικές αρχές ηθικής και δεοντολογίας κατά την διενέργεια κάθε επιδημιολογικής, κλινικής ή άλλης έρευνάς, όπως αυτές ορίζονται στους διεθνείς κώδικες και διατυπώνονται ειδικότερα από την αρμόδια επιτροπή ηθικής και δεοντολογίας. Επίσης οφείλει να λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα για το σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων των ατόμων που συμμετέχουν με τη συναίνεσή τους σε επιστημονική έρευνα, για την επιστημονική ακρίβεια των αποτελεσμάτων της έρευνας και για την τήρηση του νοσηλευτικού προσωπικού.

Άρθρο 17

Ο Νοσηλευτής δεν μπορεί να συνδυάζει την έρευνα με τις νοσηλευτικές φροντίδες, εκτός τις περιπτώσεις που αυτή η έρευνα μπορεί να προσφέρει διαγνωστικά ή θεραπευτικά στον ασθενή.

Άρθρο 18

Η παροχή νοσηλευτικών φροντίδων απαιτεί, σ'όλες τις περιστάσεις, το σεβασμό της ζωής, της αξιοπρέπειας και της ελεύθερης επιλογής του ασθενή. Σε περίπτωση ανίατης ασθένειας που βρίσκεται στο τελικό στάδιο μπορεί η νοσηλευτική φροντίδα να περιοριστεί στην ανακούφιση του φυσικού και ηθικού πόνου του ασθενή, παρέχοντάς του την κατάλληλη υποστήριξη και διατηρώντας κατά το δυνατό την ποιότητα της ζωής του. Αποτελεί υπέρτατο χρέος του νοσηλευτή να συμπαρίσταται στον ασθενή μέχρι το τέλος και να δρα με τρόπο, ώστε να του επιτρέπει τη διατήρηση της αξιοπρέπειας του.

Άρθρο 19

Ο Νοσηλευτής που μετέχει στην διαδικασία πιστοποίησης του θανάτου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 12 του Ν. 2737/1999(A174), παρέχει τη συνδρομή του στο ιατρικό έργο και λαμβάνει κάθε απαραίτητο μέτρο προκειμένου να διαπιστωθεί ότι τηρήθηκαν οι κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 20

Ο Νοσηλευτής οφείλει να παρέχει στον ασθενή, μετά από αίτηση του, κάθε χρήσιμη πληροφορία στα θέματα της αναπαραγωγής στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του. Σύμφωνα με τη νοσηλευτική ηθική, ο νοσηλευτής εξαιτίας των προσωπικών του πεποιθήσεων έχει την δυνατότητα αποχής από τη διαδικασία αναπαραγωγής ή διακοπής της κύησης.

Άρθρο 21

Υποχρεώσεις στα πλαίσια της Παιδιατρικής Νοσηλευτικής

Η προσωπικότητα και η βούληση του παιδιού-ασθενή πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στα πλαίσια της νοσηλευτικής φροντίδας και να επιδιώκεται η λήψη της συναίνεσης, ιδιαίτερα των εφήβων.

Άρθρο 22

Υποχρεώσεις στα πλαίσια της Ψυχιατρικής Νοσηλευτικής

Ο Νοσηλευτής οφείλει τον απαραίτητο σεβασμό στην προσωπικότητα του ψυχιατρικού ασθενή λαμβάνοντας υπόψη τη βούληση του στις περιπτώσεις εκείνες που είναι σε θέση να την εκφράσει.

Άρθρο 23

Υποχρεώσεις στα πλαίσια της Κοινωνικής Νοσηλευτικής

Ο Νοσηλευτής οφείλει στα πλαίσια της κοινωνικής νοσηλευτικής να παρέχει τις διαγνωστικές, θεραπευτικές και υποστηρικτικές νοσηλευτικές υπηρεσίες του σε στενή συνεργασία με την ομάδα υγείας, το φορέα στα πλαίσια του οποίου γίνεται η παροχή, καθώς και τις δημόσιες αρχές για την προστασία της δημόσιας υγείας.

Άρθρο 24

Η ισχύς του παρόντος διατάγματος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Στον Υφυπουργό Υγείας και Πρόνοιας αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κύριος στόχος της μελέτης αυτής είναι η καταγραφή της απορροφησιμότητας των πτυχιούχων του τμήματος νοσηλευτικής του ΤΕΙ Πατρών κατά το έτος 2010 στην αγορά εργασίας.

Σκοπός αυτής της καταγραφής είναι να δοθεί μια ποσοστιαία απεικόνιση της απορροφησιμότητας των πτυχιούχων του τμήματος νοσηλευτικής . Αναλυτικότερα παρουσιάζονται βασικά στοιχεία της εξέλιξης της ανεργίας στην Ελλάδα ιδιαίτερα στους νέους δίνοντας τα υπό τη μορφή γραφημάτων και πινάκων, γίνεται μια σύντομη επισκόπηση του εκπαιδευτικού μας συστήματος με έμφαση στο τομέα της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ειδικότερα στα ΑΤΕΙ.. Αναφέρονται επίσης, τα επαγγελματικά δικαιώματα του νοσηλευτή, ο επαγγελματικός τίτλος καθώς και ο κώδικας νοσηλευτικής δεοντολογίας. Τέλος αναλύονται τα αποτελέσματα της έρευνας όσον αφορά την απορροφησιμότητα των πτυχιούχων.

ΥΛΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΣ

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης της έρευνάς σχετικά με την απορροφησιμότητα των αποφοίτων του τμήματος νοσηλευτικής του ΤΕΙ Πατρών. Πιο συγκεκριμένα αναλύεται εκτενώς με βάση στατιστικούς όρους το ερωτηματολόγιο που αναπτύχθηκε στους απόφοιτους και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα αυτά.

ΕΙΔΟΣ: Έρευνα

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ: Εργασιακή απορρόφηση τελειόφοιτων φοιτητών νοσηλευτικής ΤΕΙ Πατρών κατά το έτος 2010.

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: Πάτρα

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: Πανελλαδική τηλεφωνική επικοινωνία υπό μορφή ερωτήσεων

ΕΤΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ: 2013

ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ: Δεκέμβριος 2012-Φεβρουάριος 2013

ΔΕΙΓΜΑ: Απογραφικό (Όλοι οι απόφοιτοι κατά το έτος 2010).

ΕΡΩΤΗΘΕΝΤΕΣ: 184

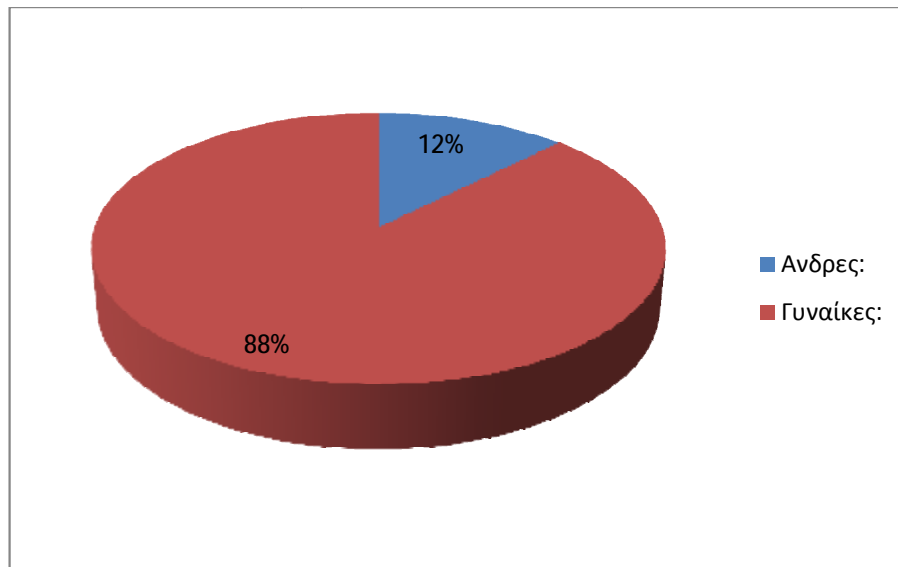
ΗΛΙΚΙΕΣ: Από 24 έως 27 ετών

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ: Στατιστική απεικόνιση και σχολιασμός

ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ: Υπό την μορφή πίτας

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

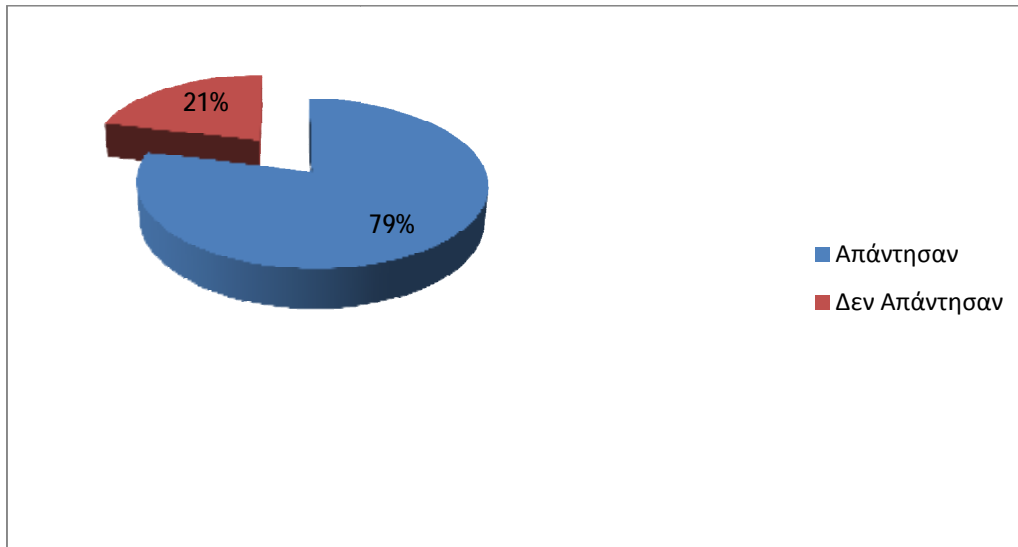
ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΑΝΑ ΦΥΛΟ

Γράφημα 4.1.1

Παρατηρούμε ότι 88% των συμμετεχόντων είναι γυναίκες ενώ το 12% αποτελείται από άντρες.

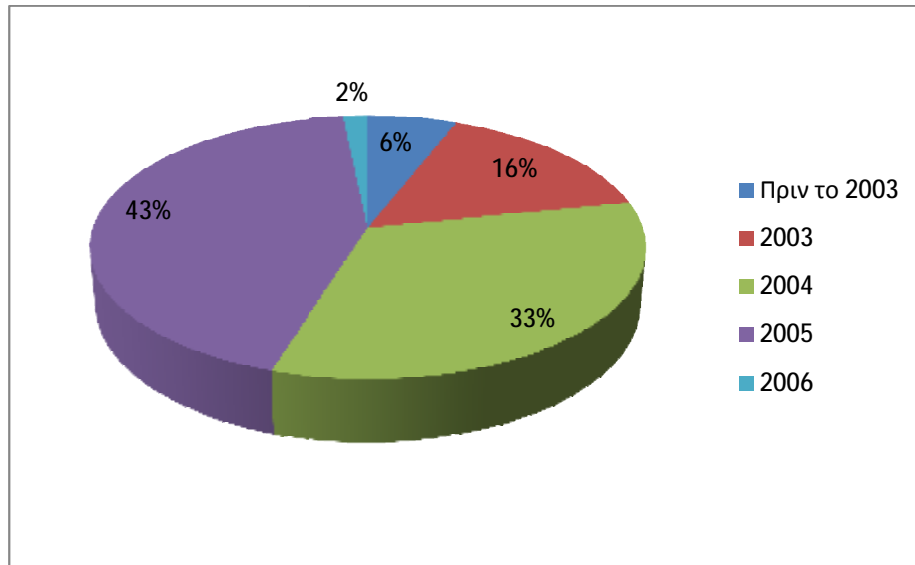
ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Γράφημα 4.1.2

Το ποσοστό αφορά το σύνολο 184 ερωτηθέντων από τους οποίους συμμετείχαν στο ερωτηματολόγιο οι 145(79%) και αρνήθηκαν συμμετοχής οι 39 ποσοστό 21%.

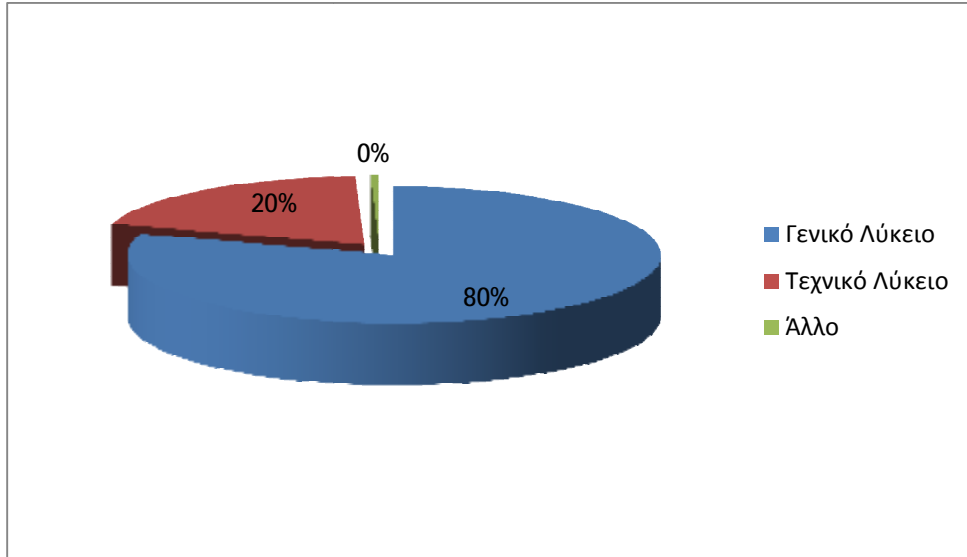
ΕΤΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Γράφημα 4.1.3

Αναλυτικά βλέπουμε ότι πριν το έτος 2003 το ποσοστό εισαχθέντων ανέρχεται στο 6% ενώ παρατηρούμε το 2003 μια σημαντική αύξηση του 10% δηλαδή ποσοστό 16%, το 2004 μια αρκετά μεγάλη αύξηση σε ποσοστό 17% για να έρθει το 2005 μια μείωση σε ποσοστό 21% με αποτέλεσμα το ποσοστό να ανέρχεται σε 8% για να καταλήξουμε στο 2003 όπου βλέπουμε μια μεγάλη αύξηση που ανέρχεται στο 42% που καλύπτει ποσοστό 5%.

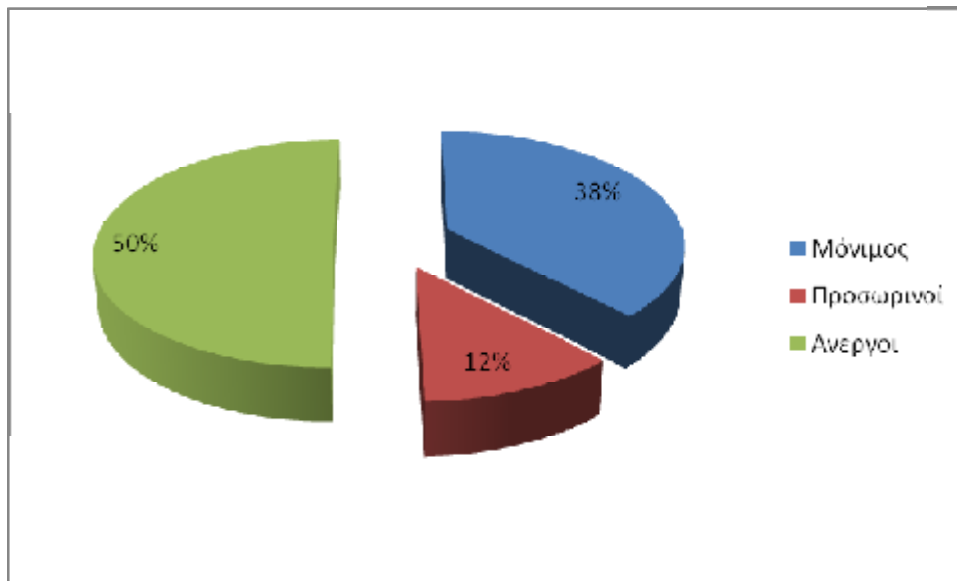
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ.

Γράφημα 4.1.4

Παρατηρούμε ότι το ποσοστό που αναλογεί στους αποφοίτους γενικού λυκείου όπου εισάγονται στη νοσηλευτική ανέρχεται στο 80%. Το 20% αναλογεί στους αποφοίτους τεχνικών λυκείων. Απόφοιτοι από άλλα λύκεια (ιδιωτικά, εσπερινά) δεν υπάρχουν.

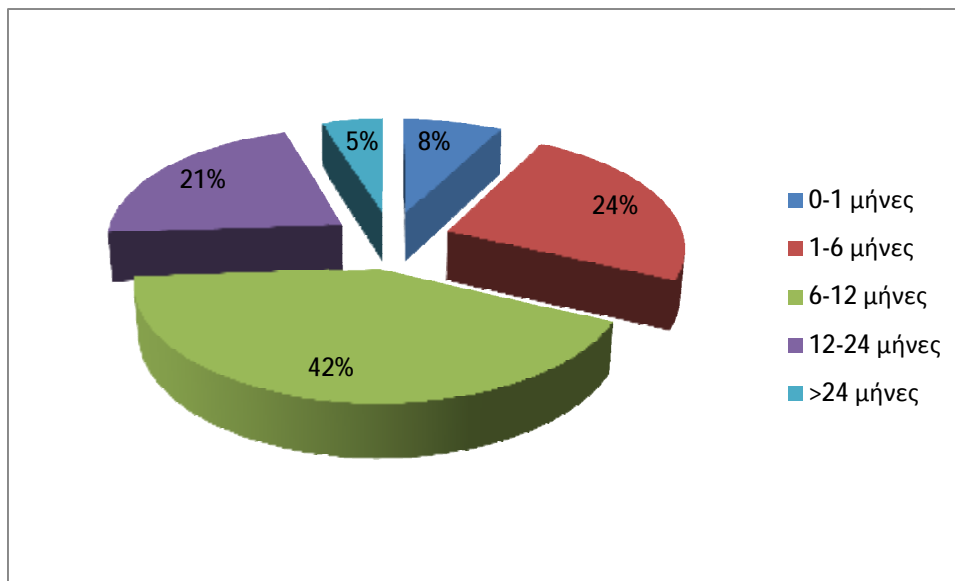
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΕΡΓΑΣΙΑΚΗΣ ΤΟΥΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Γράφημα 4.1.5

Παρατηρούμε ότι το ποσοστό που ανέρχεται στο 38% απασχολούνται ως μόνιμοι υπάλληλοι. Το ποσοστό των υπαλλήλων με προσωρινή σχέση εργασίας ανέρχεται στο 12%. Δεν μπορούμε να παραβλέψουμε όμως ότι το μεγαλύτερο ποσοστό που ανέρχεται στο 50% είναι άνεργοι.

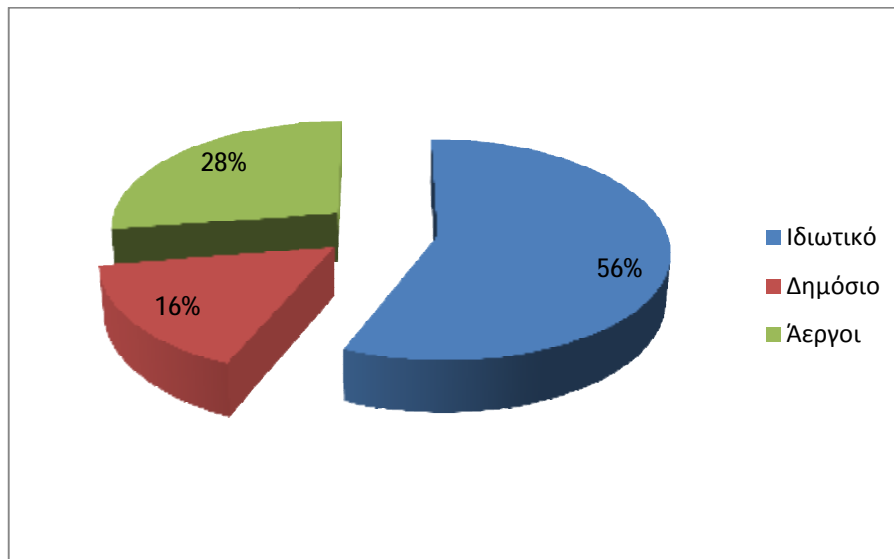
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

Γράφημα 4.1.6

Παρατηρούμε ότι το σε ποσοστό 8% υπάρχει μια άμεση εργασιακή απορρόφηση από τον πρώτο μήνα αποφοίτησης. Η απορρόφηση στο πρώτο εξάμηνο ανέρχεται στο 24%. Το ποσοστό 42% αφορά το χρονικό διάστημα μέχρι ένα έτος ενώ βλέπουμε ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό που ανέρχεται στο 21% και αφορά αποφοίτους που αποκαταστάθηκαν εργασιακά σε δυο έτη. Μηδαμινό θα θεωρήσουμε το ποσοστό των αποφοίτων που ξεπερνά το χρόνο των 24 μηνών που ανέρχεται μόλις το 5%.

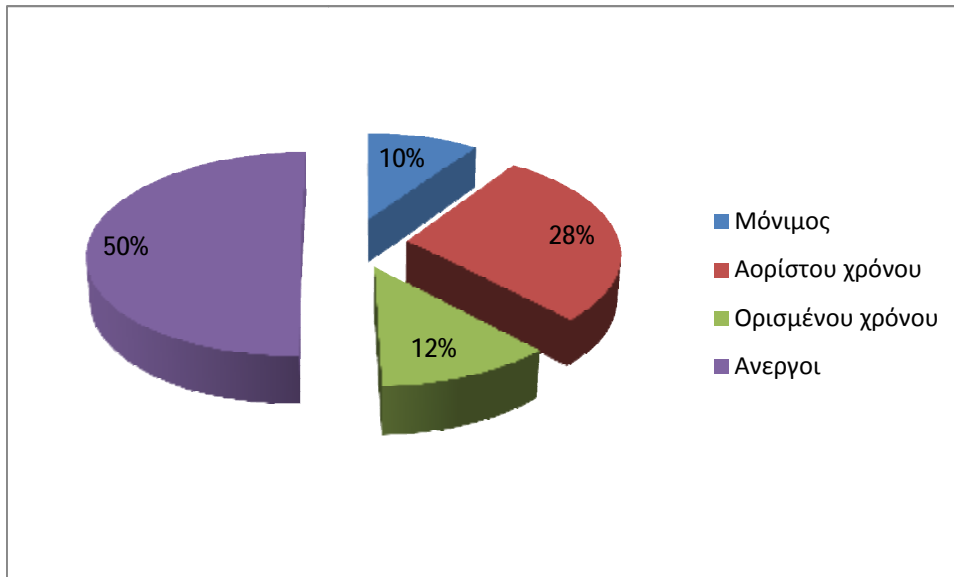
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Γράφημα 4.1.7

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό που ανέρχεται στο 56% ανήκει στον ιδιωτικό τομέα και το ποσοστό που ανήκει στον δημόσιο τομέα ανέρχεται στο 16%. Ενώ το ποσοστό αεργίας ανέρχεται στο 28% .

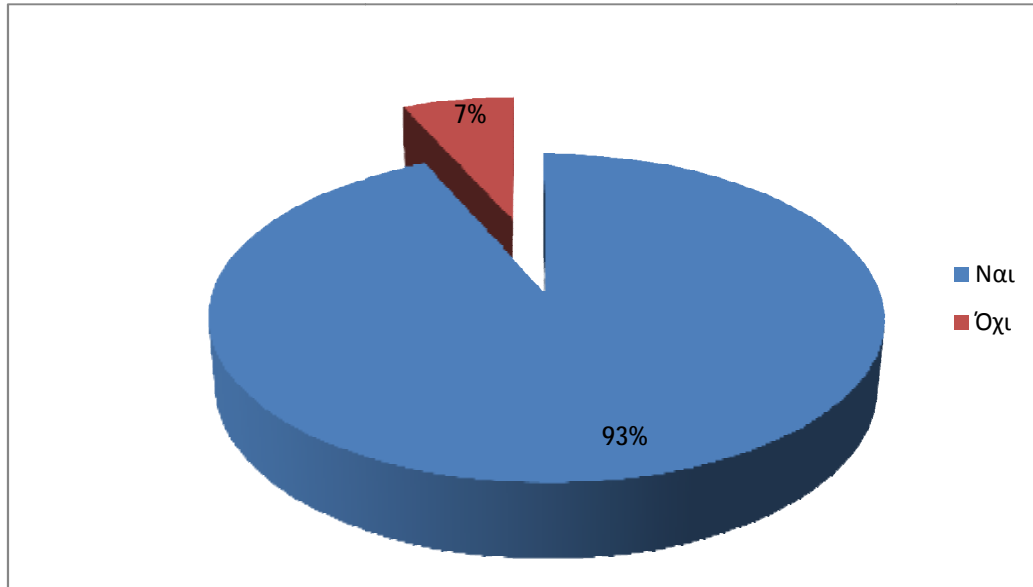
ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΣΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

Γράφημα 4.1.8

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων ανέρχεται στο 50% και αφορά τους άνεργους. Ενώ ένα ποσοστό 12% είναι απασχολούμενοι με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Αξιοσημείωτο είναι και το ποσοστό που απασχολούνται με συμβάσεις αορίστου χρόνου το οποίο είναι 28%. Το ποσοστό που αφορά τους μόνιμους υπαλλήλους ανέρχεται μόλις στο 10%.

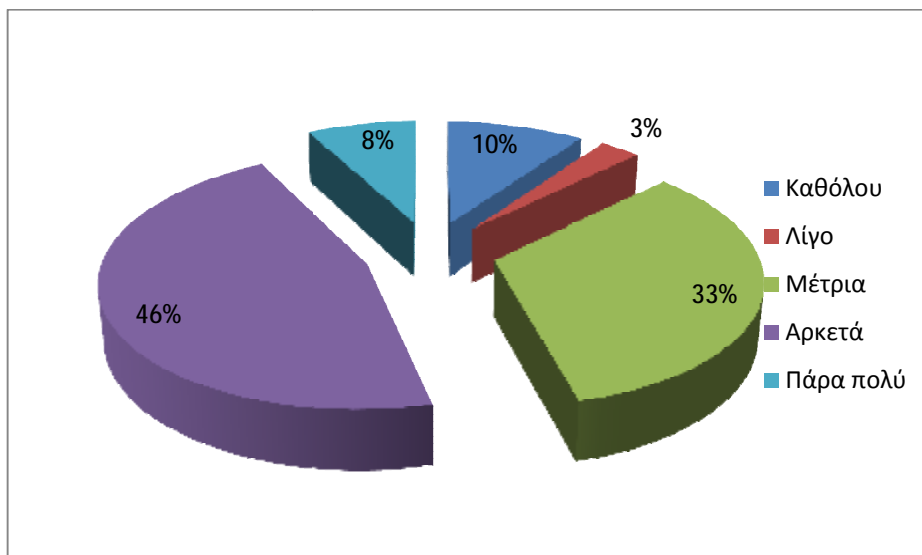
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΠΟΣΟΣΤΟΥ ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γράφημα 4.1.9

Παρατηρούμε ότι το συντριπτικό ποσοστό που ανέρχεται στο 93% απασχολούνται στο επάγγελμα της νοσηλευτικής ενώ το ποσοστό που απασχολείται σε μη συναφή επαγγέλματα είναι 7%.

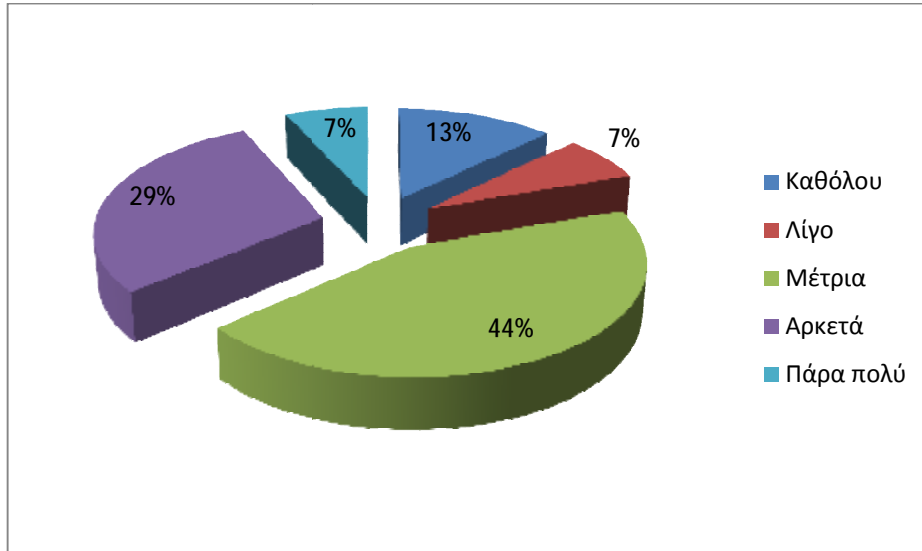
ΠΟΣΟΣΤΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΟΥΣ

Γράφημα 4.1.10

Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό το οποίο είναι 46% είναι αρκετά ικανοποιημένοι. Ένα 33% μας απαντά ότι είναι μέτρια ικανοποιημένοι, το 3% λίγο και το 10% καθόλου. Ενώ το ποσοστό των πάρα πολύ ικανοποιημένων ανέρχεται στο 8%.

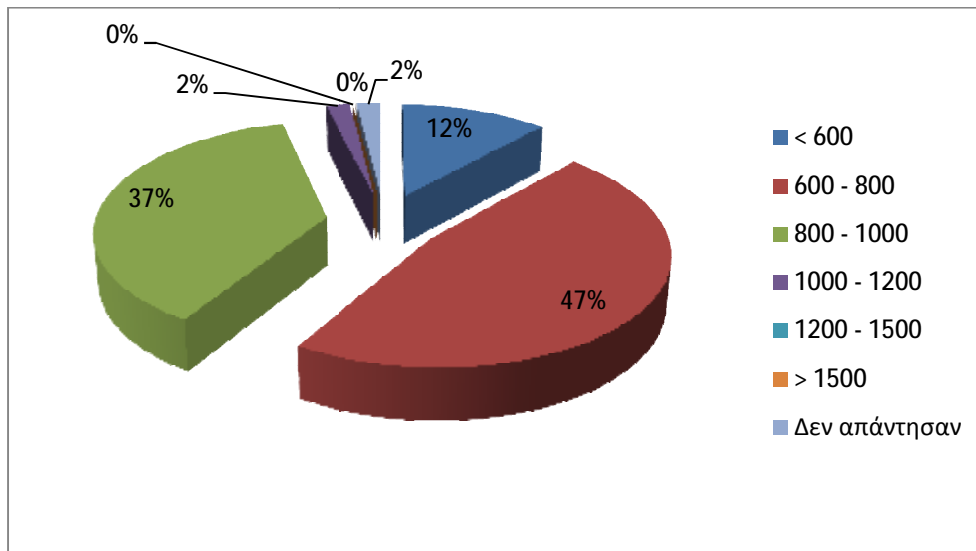
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΟΥΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Γράφημα 4.1.11

Παρατηρούμε ότι το 29% των εργαζομένων είναι αρκετά ικανοποιημένοι το 44% μέτρια 7% πάρα πολύ ικανοποιημένοι. Ένα ποσοστό 7% αφορά αυτούς που είναι λίγο και το ποσοστό που αφορά αυτούς που δεν είναι ικανοποιημένοι ανέρχεται στο 13%.

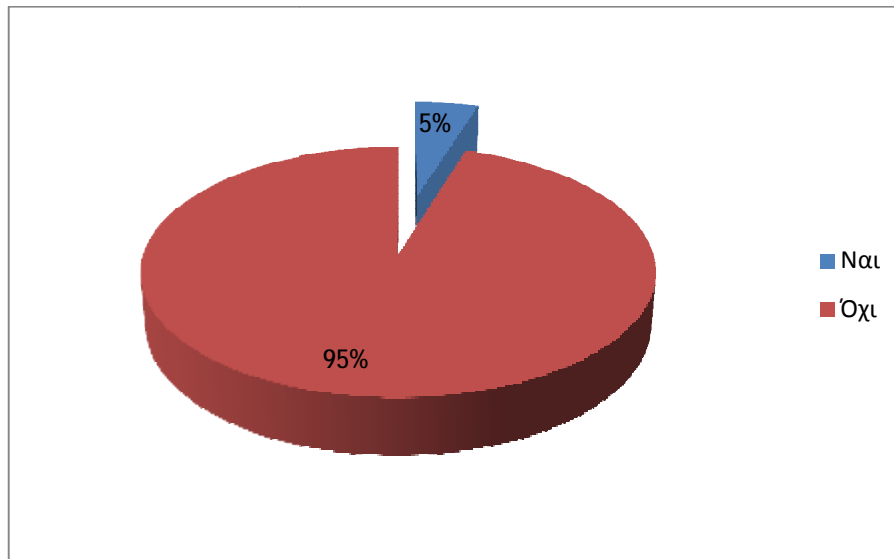
ΠΟΣΟΣΤΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

Γράφημα 4.1.12

Στο 47% των αποφοίτων η αμοιβή τους είναι από 600-800 ευρώ, το 37% ανέρχεται από 800-1000 και το 2% από 1200-1500 ευρώ. Επίσης άλλο ένα 2% είναι αμειβόμενοι από 1000-1200, το 12% <600 ευρώ. Παρατηρούμε ότι δεν υπάρχουν αμειβόμενοι από >1500 ευρώ.

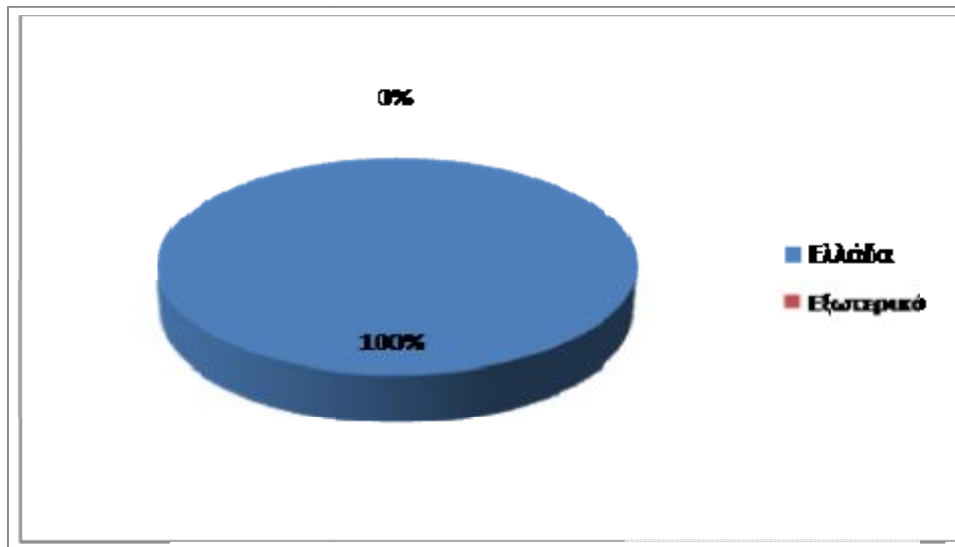
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΚΑΝΕΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Γράφημα 4.1.13

Το συντριπτικό ποσοστό των αποφοίτων που δεν έχουν ακολουθήσει μεταπτυχιακές σπουδές σε οποιοδήποτε τομέα είναι το 95% ενώ αντίθετα το ποσοστό αυτών που έχουν κάνει μεταπτυχιακό ανέρχεται μόλις 5% .

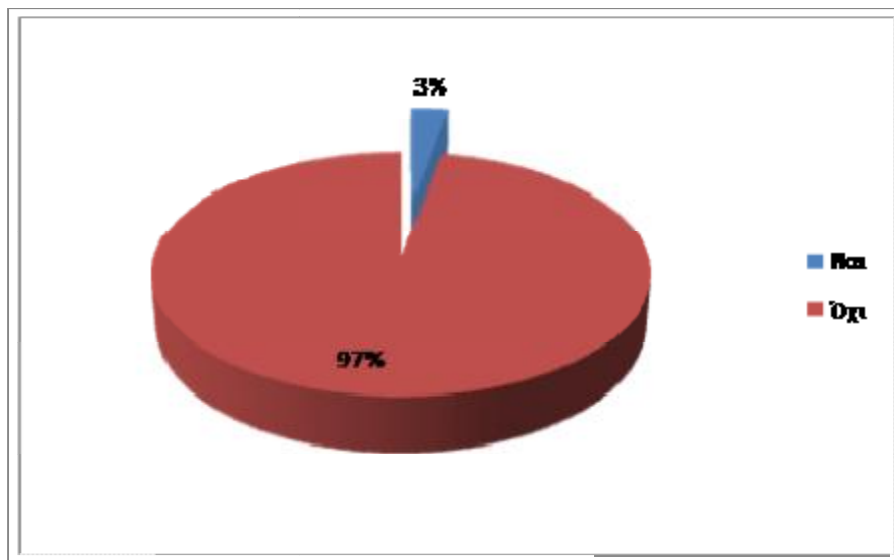
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

Γράφημα 4.1.14

Παρατηρούμε ότι το 100% των νοσηλευτών επιλέγουν να κάνουν μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα.

ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΟΣΩΝ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΤΟΜΕΑ

Γράφημα 4.1.15

Παρατηρούμε ότι το 97% των αποφοίτων απασχολούνται στον δευτεροβάθμιο, τριτοβάθμιο εργασιακό τομέα ενώ μόλις το 3% απασχολούνται στον πρωτοβάθμιο εργασιακό τομέα.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Τα αποτελέσματα από αυτή την έρευνα τα οποία είναι προϊόν στατιστικής ανάλυσης που έλαβε χώρα σε δείγμα ερωτηθέντων αποφοίτων του τμήματος νοσηλευτικής του ΤΕΙ Πατρών μας οδήγησαν να βγάλουμε κάποια συμπεράσματα. Αρχικά παρατηρήσαμε ότι υπάρχει μια πολύ μεγάλη προτίμηση των γυναικών στο τομέα της νοσηλευτικής σε σχέση με τους άντρες. Κατά την άποψη μας αυτό μπορεί να οφείλεται σε μια χρονική αντίληψη ότι στο συγκεκριμένο επάγγελμα απασχολούνται κατεξοχήν γυναίκες. Αυτός μπορεί να είναι και ο λόγος που παρατηρείται μια τόσο μεγάλη ποσοστιαία απόκλιση μεταξύ ανδρών και γυναικών στο νοσηλευτικό επάγγελμα. Υπήρξε μια πολύ μεγάλη συμμετοχή στη συγκεκριμένη έρευνα πράγμα το οποίο μας δίνει ένα τέτοιο δείγμα ώστε η έρευνα μας να είναι αντικειμενική. Βλέπουμε λοιπόν την υπευθυνότητα και την ευαισθησία των αποφοίτων νοσηλευτών στο ερωτηματολόγιο της έρευνας. Όσον αφορά το έτος εισαγωγής των αποφοίτων με γνώμονα ότι πριν το 2003 υπήρξε μια εισροή εισαχθέντων στο νοσηλευτικό ίδρυμα Πατρών παρατηρούμε ότι την επόμενη τριετία υπάρχει μια διακύμανση στην εισαγωγή των αποφοίτων από έτος προς έτος και όχι μια σταθερή εισροή στο συγκεκριμένο ίδρυμα. Πιθανόν να οφείλεται στην αυξομείωση των ετήσιων βάσεων εισαγωγής στο ΑΤΕΙ Πατρών ή στην κάποια πρόσκαιρη αποστροφή στο νοσηλευτικό επάγγελμα. Ακόμη και στο γεγονός ότι στα συγκεκριμένα έτη λειτουργούσαν και άλλες σχολές σε άλλες πόλεις με αποτέλεσμα να παρατηρείται αυτή η διακύμανση. Σύμφωνα με το ποσοστό αποφοίτων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση παρατηρούμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων των γενικών λυκείων προτιμούν τη νοσηλευτική. Κατά την γνώμη μας αυτό μπορεί να οφείλεται στο μεγαλύτερο αριθμό των γενικών λυκείων σε κάθε περιοχή. Ενώ παρατηρείται το έξης φαινόμενο του ότι στα Τεχνικά λύκεια διδάσκεται σε επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πιο εξειδικευμένα μαθήματα της νοσηλευτικής ακόμη και με πρακτική εξάσκηση στα κατά τόπους νοσοκομεία ο αριθμός εισαχθέντων να είναι πολύ μικρότερος από αυτών των γενικών, που μπορεί να οφείλεται στο ότι υπάρχει μεγαλύτερη ποικιλία ειδικοτήτων στα ΤΕΙ. Στην παρούσα κατάσταση εργασίας βλέπουμε ότι οι σχέσεις εργασίας μονίμων υπαλλήλων που είτε αφορά τον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα καλύπτεται το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο ότι οι θέσεις εργασίας που προκηρύσσονται μπορεί να είναι περισσότερες στο δημόσιο τομέα σε σχέση με τον ιδιωτικό καθώς και επικρατεί και η νοοτροπία του δημόσιου τομέα. Έτσι βλέπουμε ένα μικρότερο ποσοστό να καταφεύγει σε προσωρινές θέσεις εργασίας και ακόμη ένα μικρό ποσοστό ανέργων. Όσον αφορά το χρόνο διορισμού υπάρχει μια άμεση σχετικά εργασιακή απασχόληση στον πρώτο

κιάλας μήνα. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι πολλοί απόφοιτοι κάνοντας την πρακτική τους εξάσκηση σε ιδιωτικά νοσοκομεία τελειώνοντας την απασχολούνται άμεσα σε αυτά. Ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό εργασιακής απορροφησιμότητας το βλέπουμε στην περίοδο των μέχρι 12 μηνών και επακολουθεί επίσης ένα σημαντικό ποσοστό εργασιακής απορροφησιμότητας που αφορά ένα διάστημα έως 6 μηνών. Αυτό κατά τη γνώμη μας οφείλεται στο ότι το επάγγελμα της νοσηλευτικής έχει πολύ υψηλό βαθμό απορροφησιμότητας. Σημαντικό επίσης στον φορέα απασχόλησης παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων ανήκει στον ιδιωτικό τομέα που αυτό κατά την γνώμη μας μπορεί να οφείλεται στην δυσλειτουργία του δημόσιου τομέα όσον αφορά το χρόνο διεξαγωγής των προκηρησσομένων θέσεων εργασίας που ο χρόνος διορισμού των επιτυχόντων σε σχέση με την πρόσληψη τους ανέρχεται ακόμη και στα τρία χρόνια. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα πολλοί διορισταίοι μέχρι την πρόσληψη τους να απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα. Επίσης είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ένα μικρό ποσοστό αποφοίτων είναι μόνιμοι. Όσον αφορά το εργασιακό καθεστώς απασχόλησης των αποφοίτων παρατηρούμε ότι την μεγαλύτερη απορροφησιμότητα την καταλαμβάνουν οι ιδιωτικοί υπάλληλοι που απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα ή με καθεστώς αορίστου χρόνου ενώ είναι αρκετό και το ποσοστό των αποφοίτων που το καθεστώς απασχόλησης τους είναι με συμβάσεις ορισμένου χρόνου. Αξιοσημείωτο επίσης είναι και το ποσοστό των αποφοίτων που είναι άνεργοι. Παρατηρούμε επίσης ότι όσον αφορά τη συνάφεια εργασίας μπορούμε να δικαιολογήσουμε το πολύ μεγάλο ποσοστό στο ότι το επάγγελμα αυτό έχει πολλές εργασιακές επιλογές πέραν του πρωτογενούς παράγοντα εργασίας ο οποίος είναι τα νοσοκομεία. Όπως σε κέντρα αδυνατίσματος διαιτολογίας, σε σταθμούς πρώτων βοηθειών στο σπίτι και πολλά άλλα συναφή επαγγέλματα. Στη συνέχεια σημαντικά επίσης είναι και τα ποσοστά που αφορούν την επαγγελματική ικανοποίηση των αποφοίτων. Πιο συγκεκριμένα παρατηρείται ένα μεγάλο ποσοστό να είναι αρκετά ικανοποιημένοι γεγονός που μας κάνει να συμπεράνουμε ότι οι απόφοιτοι είναι πολύ συνειδητοποιημένοι με το επάγγελμα τους, είτε απασχολούνται ως νοσηλευτές είτε σε μη συναφή επαγγέλματα. Όσον αφορά την οικονομική τους ικανοποίηση οι εργαζόμενοι είναι μετρίως ικανοποιημένοι με τις οικονομικές τους αποδοχές. Παρατηρούμε επίσης μια μερική οικονομική απόκλιση μεταξύ των εργαζομένων που αυτό μπορεί να οφείλεται στο φορέα απασχόλησής τους (ιδιωτικός, δημόσιος) ή ίσως σε εργαζομένους με συμβάσεις αορίστου χρόνου οι οποίοι καταλαμβάνουν ένα αρκετά μεγάλο αριθμό στα ιδιωτικά νοσοκομεία. Όσον αφορά τις μεταπτυχιακές σπουδές ένα πολύ μικρό ποσοστό αποφοίτων αποφασίζει να τις ακολουθήσει γεγονός που πιθανόν να οφείλεται στο ότι το επάγγελμα της νοσηλευτικής έχει σχετικά άμεση απορροφησιμότητα με αποτέλεσμα

αυτό να είναι η αιτία στο να υπάρχει μια επανάπαυση των αποφοίτων που μπορεί να είναι είτε γιατί ακολουθούν την οικογενειακή τους αποκατάσταση είτε γιατί ο ανταγωνισμός που νιώθουν ως εργαζόμενοι είναι τέτοιος που δεν τους κάνει να ανησυχούν για περαιτέρω σπουδές. Το σύνολο των νοσηλευτών επιλέγει να κάνει μεταπτυχιακό στην Ελλάδα από ότι στις χώρες του εξωτερικού που αυτό κατά τη γνώμη μας μπορεί να οφείλεται αφενός μεν σε οικονομικούς λόγους και αφ' έτερου σε κοινωνικούς όπως οικογενειακή κατάσταση. Τέλος όσον αφορά τον εργασιακό τομέα των αποφοίτων που απασχολούνται στον πρωτοβάθμιο τομέα που αφορά τα κέντρα υγείας είναι πολύ μικρό το ποσοστό σε σχέση με τους άλλους δύο τομείς δηλαδή τον δευτεροβάθμιο (νοσοκομεία με Μονάδα εντατικής θεραπείας και Μονάδα αυξημένης φροντίδας τα οποία είναι τα δημόσια πανεπιστημιακά νοσοκομεία αλλά και κάποια ιδιωτικά) και τον τριτοβάθμιο (νοσοκομεία) ανέρχεται το συντριπτικό ποσοστό των απασχολουμένων.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή: Η έρευνα αυτή έγινε για δεύτερη φορά στους αποφοίτους του τμήματος νοσηλευτικής του Τ.Ε.Ι Πατρών.

Σκοπός: να καταγράψει την απορροφησιμότητα των πτυχιούχων κατά το έτος 2010. Τα αποτελέσματα μας μέσα από αυτή την έρευνα είναι τα εξής:

Αποτελέσματα: Το 88% του γενικού συνόλου της έρευνας είναι γυναίκες. Το 80% των αποφοίτων του τμήματος νοσηλευτικής είναι απόφοιτοι γενικού λυκείου. Το 50% του γενικού συνόλου απασχολούνται στο επάγγελμα της νοσηλευτικής. Το 5% έχουν ακολουθήσει μεταπτυχιακές σπουδές. Το 3% των αποφοίτων απασχολούνται στον πρωτοβάθμιο εργασιακό τομέα.

Συμπεράσματα: Το ποσοστό των ανέργων είναι αρκετά σημαντικό στο επάγγελμα της νοσηλευτικής. Το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων απασχολούνται στον ιδιωτικό τομέα.

Υπάρχει άμεση σχετικά εργασιακή απασχόληση από το πρώτο κιάλας εξάμηνο. Οι απόφοιτοι είναι μετρίως ικανοποιημένοι σε οικονομικό και εργασιακό επίπεδο. Το μεγαλύτερο ποσοστό των αποφοίτων απασχολούνται στο δευτεροβάθμιο και τριτοβάθμιο τομέα που αφορά τα νοσοκομεία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

Αθανασιάδου Χ., Πετροπούλου Σ. και Μιμίκου Γ.,(2001).<Οι συνθήκες της γυναικείας απασχόλησης στην Ελλάδα:1980-2000>, Κέντρο Ερευνών για θέματα Ισότητας (Κ.Ε.Θ.Ι.), Αθήνα.

Γιδαράκου Ι., Δημοπούλου Ε., Καζακόπουλος Λ., Σκορδίλη Σ., Στρατηγάκη Μ., Σκεμπέρη Δ. και Ανθοπούλου Θ.,(2005), Επιχειρηματικότητα Γυναικών-Όψεις ιδιοκτησίας και διοίκησης, Gutenberg, Αθήνα.

Δεδουσόπουλος Α.,(2000), <Θεωρίες της ανεργίας>- Η κρίση στην αγορά εργασίας :Ρύθμιση-Ευελιξίες-Απορρύθμιση, Τόμος Πρώτος, Αθήνα.

Εφημερίς της Ελληνικής Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας Τεύχος Πρώτο, Αθήνα 17 Ιουλίου 2001.

Καμπέρης Ν.,(2001). Κοινωνικές Αναπαραστάσεις των Νέων Εργαζομένων για την Εργασία και την Εκπαίδευση, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα.

Κανελλόπουλος Ν.Κ.,Μαυρομαράς Γ.Κ. και Μητράκας Μ.Θ.,(2003). Εκπαίδευση και αγορά εργασίας, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα.

Κώττη Χ.Γ. και ΚώττηΠετράκη Α.,(2000), Σύγχρονη Μακροοικονομική, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

Μπουζάκης Σ.,(1987) Νεοελληνική εκπαίδευση, Gutenberg, Αθήνα.

Πετρινώτη Ξ.,(1989), Αγορές Εργασίας-Οικονομικές Θεωρίες και Έρευνες. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Σκουτέλης Γ.,(1996). Ανεργία: Αίτια και λύσεις, Financial forum, Αθήνα

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

Γκλαβιάς Σ. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο(2010). Επισκόπηση της ιστορίας της εκπαίδευσης στο νεοελληνικό κράτος. (www.pi-schools.gr/progr_spoudon_1899_1999/episkopisi.pdf) Πρόσβαση 9-11-2012

Έκθεση Εθνικής Έρευνας Ελλάδας (2008). Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα και Δείκτες Αποτελεσματικότητας. (www.pro-school.eu/documents/National_Research_Report_GREECE20%EL.pdf) Πρόσβαση 30-11-2012

Ελληνική Στατιστική Αρχή (2011). Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (<http://www.statistics.gr>) Πρόσβαση 3-12-2012

Ετήσια Έκθεση (2011)-Ινστιτούτο εργασίας ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ. Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση (http://www.inegsee.gr/sitefiles/studies/EKTHESH_13.pdf) Πρόσβαση 3-12-2012

Παπαμαργαρίτης Κ. (2010) Πανελλαδικό Education Network: Μειώθηκε ο αριθμός φοιτητών στα Τ.Ε.Ι για το 2010. (www.infospoudees.gr/index.php) Πρόσβαση 9-11-2012

Πεμπετζόγλου Μ. (2011-2012) Οικονομική ανάλυση 2 Δημοκρείτιο Πανεπιστήμιο Θράκης-Τμήμα Οικονομικής Διοίκησης. Κομοτηνή (http://users.uom.gr/~mariap/diafaneies%20makro_sinolo.pdf) Πρόσβαση 12-12-2012

Σταμέλος Γ. (2012) Έκθεση για την υλοποίηση του ΕΧΑΕ στην Ελλάδα. Η θέση της Ελλάδας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης Διαπανεπιστημιακό Δίκτυο Πολιτικών Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΠΑΕ). ΠΑΤΡΑ ([HTTP://HEPNET.UPATRAS.GR](http://HEPNET.UPATRAS.GR)) Πρόσβαση 3-12-2012

Υπουργείο Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (2005): Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα. (archive.minedu.gov.gr/el_ec_page969.htm). Πρόσβαση 11-11-2012

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων(2008): Μελέτη σύνδεσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας μέσω της προώθησης της επιχειρηματικότητας.(<http://repository.edulll.gr/edulll/bitstream/10795/95/12/95.pdf>) Πρόσβαση 9-12-2012

Φιλολογος Ερμής(2012) Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Ο ρόλος της εκπαίδευσης και το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. (filologos-hermes.blogspot.gr/2012/09/blog-post_4069.html)
Πρόσβαση 3-12-2012

John Panaretos. Διάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος Οικονομικό πανεπιστήμιο Αθηνών-Τμήμα Στατιστικής. (www.stat-athens.aueb.gr/~jpan/oosa-report/oosa-report-ch4.pdf) Πρόσβαση 13-12-2012

Ξένη βιβλιογραφία

Barret, A &Whelan, C-T & Sexton, J-J (2001).‘‘Employability’’ and its relevance for the management of the Live Register, Policy Research Series, no.40.Dublin:Economic and Social Research Institute

Commission of the European Communities (2002),Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions :taking stock of five years of the European Employment Strategy, Brussels.

Eyrydice– The Information Database on Educational Systems in Europe. Δομές των εκπαιδευτικών συστημάτων και των Συστημάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων στην Ελλάδα. Έκδοση 2003. Directorate – General for Education and Culture. European Commission.<http://www.eyrydice.org>

Eyridice –The Information Database on Educational Systems in Eyrope. Οργάνωση του Εκπαιδευτικού Συστήματος στην Ελλάδα 2005\06.Directorat-General for Education and Culture. EuropeanCommision.<http://www.eyrydice.org>

Finn, D(2000),From Full Employment to Employability:A New Deal for Britain’s Unemployment?, International- Journal-of-Manpower , 21 (5):384-99.

Hillage, J.&Pollard, E.(1999),Employability : Developing a framework for Policy Analysis,RR85,DFEE Publications, London.

Hillage, J.&Pollard, E.(1999),Employability : Developing a framework for Policy Analysis,RR85,DFEE Publications, London.

McQuaid, R.W.&Lindsay.C.(2002),The employability gap :long-term unemployment and barriers to work in buoyant labour markets, Environment and Planning C:Government and Policy, vol. 20(4):613-628

Monk,S. et al (2000), Finding works in rural areas : barriers and bridges, Joseph Rowntree Foundation, York.

Shucksmith, M. (2000), Exclusive countryside?Social Inclusion and Regeneration in Rural Areas, Joseph Rowntree Foundation, York.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ

1. Ονοματεπώνυμο.....
2. Φύλο: Άνδρας Γυναίκα
3. Ημερομηνία Γέννησης
4. Έτος Εισαγωγής.....
5. Απόφοιτος(Γενικού Λυκείου ΤΕΕ ΑΛΛΟ
6. Έτος αποφοίτησης :2007
7. Βαθμός Πτυχίου.....
8. Τόπος Διαμονής
9. Τόπος εργασίας
10. Έχετε εκπληρώσει τις στρατιωτικές σας υποχρεώσεις;(Για τους άντρες)
11. Μετά από ποσό χρόνο μετά τη λήψη του πτυχίου σας βρήκατε εργασία;
0-1 Μήνες 1-6 Μήνες 6-12 Μήνες 1-2 έτη Πάνω από 2 έτη
- 12.. Ποιος είναι ο εργασιακός τομέας απασχόλησης σας;
Μόνιμος Προσωρινός stage Σύμβαση ορισμένου χρόνου
Ημιαπασχόληση Άνεργοι Άεργοι
13. Ποιος είναι ο φορέας απασχόλησης σας;
Ιδιωτικός Δημόσιος
14. Θεωρείται ότι η εργασίας σας είναι συναφής με τον τίτλο σπουδών σας;
Ναι Όχι
15. Είστε ικανοποιημένοι με την εργασίας σας;
Καθόλου Λίγο Μέτρια Αρκετά Πάρα πολύ

16. Όσον αφορά το ύψος των αμοιβών σας;

Καθόλου Λίγο Μέτρια Αρκετά Πάρα πολύ

17. Ο ακαθάριστος μισθός σας κυμαίνεται από:

<600 600-800 800-1000 1000-1200 1200-1500 > 1500

18. Έχετε κάνει κάποιο μεταπτυχιακό;

Ναι Όχι

19. Το μεταπτυχιακό σας γίνεται στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό;

Ελλάδα Εξωτερικό

20. Πρωτοβάθμιο εργασιακό τομέα